

מאת מכון ממרא

[/https://mechon-mamre.org](https://mechon-mamre.org)

מסכת דמאי פרק א

דף א, א, א פרק א הלכה א משנה הקלין שבדמאי השיתין והרימון והעוזרדין ובנות שוח ובנות שקמה ונובלות התמרה והגופנין והנצפי' וביהודא האוג וחומץ והכוסב' ר' יהודי אומי' כל השיתין פטורו' חוץ משל דיופרא וכל הרימון פטורין חוץ מרימי שיקמה וכל בנות שיקמה פטורות חוץ מן המוסטפות :

דף א, א, א פרק א הלכה א גמרא אמר רבי יוחנן לפי שרוב מינין הללו אין באין אלא מן ההפקר לפיכך מנו אותן חכמים ר"ש בן לקיש אומר לא שנו אלא דמאי אבל ודאי חייבין רבי יוחנן אמר לא שנייא בין דמאי בין ודאי פטורין וקשיא על רבי יוחנן לא שנו אלא דמאי אבל ודאי חייבין אמר רבי לא לפי שבכל מקום ומקום לא חשיב אלא דמאי והכא לא אתינן אלא ודאי מתניתא מסייע לר"י מכזיב ולהלן פטור מן הדמאי ושנייא היא מכזיב להלן בין דמאי בין ודאי אוף הכא לא שנייא בין דמאי בין ודאי מתניתא פליגא על ריש לקיש אם היו נשמרים חייבין עיקרון לא מן ההפקר הן באין פתר לה אחר רוב נשמרים אתא חמי אם הרוב משמרין ד"ה חייבין בין דמאי בין ודאי אם אין הרוב משמרים ד"ה פטורין בין דמאי בין ודאי מחצה על מחצה לית יכול

דף א, ב, א פרק א הלכה א גמרא דתנינן מחצה על מחצה דמאי אמר רבי זירא לא סוף דבר הקלין שבדמאי אלא אפילו דמאי עצמו תני נכנס לעיר שרובה עכו"ם ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין ד"ה חייבין בין דמאי בין ודאי נכנס לעיר שרובה ישראל ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין ד"ה פטורין בין דמאי

בין ודאי ספק רוב עכו"ם ספק רוב ישראל ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין מחלוקת ר"י ור' שמעון בן לקיש אילו הן השיתין ר"ש בריה דרבי אבא אמר אילו שהן יוצאות מתחת העלין הבכורות והמסוייפות הרי אלו פטורות ואילו הן הבכורות עד שלא הושיב שומר עליהן ובשומר הדבר תלוי אמר רבי יוסי כשאין בהן כדי טיפול שומר ואילו הן המסוייפות משיקפלו המקצועות ר' לעיי אמר משום רבי אליעזר הבכורות הרי אלו חייבות מפני שהן בחזקת משתמרות ר' יוסי בן חלפתא אמר השיתין שבציפורין הרי אלו חייבות מפני שהן בחזקת משתמרות נסתייפו התאיניי והוא משמר שדהו מפני ענבים ענבים והוא משמר שדהו מפני הירק אם נכנס הוא הפועל וב"ה מקפיד עליו אסורות משום גזל עולא ב"ר ישמעאל בשם רבי יוחנן רבי ורבי יוסי ב"ר יהודא נכנסו לוכל במסוייפות וצווח בהן השומר ומשך ר"י בר"י את ידיו מהן אמר לו רבי אכול שכבר נתייאשו הבעלים מהן רבי יוחנן בעי צווח ואת אמר הכין אמר רבי יונה יאות הוא מקשי: והא מתניתא

דף ב,א פרק א הלכה א גמרא פליגא הסיאה והאיזוב והקורנית שבחצר אם היו נשמרין חייביי אם בגינה אפי' נשמרין פטורי' תמן יכול הוא לומר לו הרי כל העולם כולו לפניך ברם הכא כלכלה אחת היא ואני משמרה לבעל מלאכתי תני רבי יוסי ב"ר יהודא הנובלות הנמכרות עם התמרים הרי אילו פטורות מה שתי קופות זו בצד זו או שתי קופות זו על גב זו לא שניי' היא זו בצד זו והיא זו על גב זו אלא כי אנן קיימין במעורבות כשהטילו שאור או כשלא הטילו שאור רבי מנא אמר כשהטילו שאור אנן קיימין אם כשהטילו שאור בפני עצמן יהו חייבות לית יכול דאמר רבי יוחנן מפני שרוב המינין האילו באין מן ההפקר לפיכך מנו אותן חכמים רבי חנינא אמר כשלא הטילו שאור אנן קיימין אם כשלא הטילו שאור אפילו במעורבות יהו פטורין לית יכול דאמר רבי ישמעאל ב"ר יוסי משום

אביו אשכול שביכר בו גרגיר יחידי כולו חיבור למעשרו' רבי יוסי ב"ר בון אמר ר"ז ורבי חילא חד אמר כהדין וחד אמר כהדין וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא אפילו שהטילו שאור חייבות ושלא הטילו שאור פטורות והגופנן שמירה מה בין יהודא בין גליל מן מה דמתלין לה מתל בגלילא שומרה שמר מרה מאן מתל לך עם תבלייא הדא אמרה בגליל פטור וביהודא חייב כוסברה כוסברתה מן מתליך עם תבלייא הדא אמרה בגליל חייבת וביהודה פטורה תניא אמר רבי יהודה בראשונה היה חומץ שביהודה פטור מן המעשרות שהיו עושין יינן בטהרה לנסכי ולא היה מחמיץ והיו מביאין מן התמד ועכשיו שהיין מחמיץ חייב מחלפא שיטתיה דר' יהודא דתנינן תמן המתמד ונתן במים במידה ומצא כדי מידתו פטור ורבי יהודא מחייב וכא הא אמר הכין אמר רבי לא בראשונה היו ענבים מרובות ולא היו חרצנים חשובות ועכשיו שאין ענבים מרובות חרצנים חשובות ר' הונא א"ר ירמיה בעי לית הדא פליגי על ר"ש בן לקיש וירבו כל הרמונים על ריסי שקמא ויהיו פטורין א"ר יוסי תיפתר במקום שרוב משמרין רבי יוסי ב"ר בעי ואין כל העולם לפניו וירבו כל הרימון שבעולם על רימי אותו המקום ויהיו פטורים :

דף ב,ב פרק א הלכה ב משנה הדמאי אין לו חומש ואין לו ביעור ונאכל לאונן ונכנס לירושלים ויוצא ומאבדין את מיעוטו בדרכים ונותנו לעם הארץ ואוכל כנגדו ומחלל אותו כסף על כסף ונחושת על נחושת כסף על נחושת ונחושת על פירות ויחזור ויפדה את הפירות דברי ר"מ וחכמים אומרים יעלו הפירות ויאכלו בירושלים :

דף ב,ב פרק א הלכה ב גמרא לא יוחנן כ"ג העביר הודיית מעשר העבירן שלא יתוודו הא לבער צריך לבער ובודאי אבל בדמאי אין צריך לבער תני נאכל באנינה ואינו נאכל בטומאה מה בין אנינה מה בין טומאה אמר רב נחמן טומאה מצויי אנינה אינה מצויי גזרו על דבר

שהוא מצוי ולא גזרו על דבר שאינו מצוי אמר ר' יוסי אפילו כספק טבל לא עשו אותו אילו בספק טבל ספק ניתקן מ"ש ספק לא ניתקן שמא אינו אסור לאונן ברם הכא מותר לאונן תמן תנינן התרומה ותרומת מעשר של דמאי והכא את אמר הכן אמר ר"ז תמן תנינן תרומת מעשר של דמאי ברם הכא מ"ש של דמאי א"ר אימי אין המשנה הזאת יוצאת ידי תרומת מעשר של דמאי מאי כדון תמן ר"מ ברם הכא רבנן ר"ז אמר בשם רבנן בדין היה תרו"מ של דמאי שלא יפריש עליה חומש ולמה אמרו שיפריש מפני גדירה שאם את אומר לו שלא יפריש אף הוא אינו נוהג בה בקדושי בדין היה מעשר שני של דמאי שיפריש עליו חומש ולמה אמרו שלא יפריש מפני גדירו שאם את אומר לו שיפריש אף

דף ג, א פרק א הלכה ב גמרא הוא אינו מפריש כל עיקר רבי בון בר חייא בעא קומי רבי לא למה לי דמאי אפילו ודאי למה לי מיעוט אפילו רוב ולא כן תני אין מביאין תרומה מן הגורן לעיר ולא מן המדבר ליישוב אלא א"כ היתה במקום שהיתה גוררתה מביאה ונוטל דמים מן השבט א"ל ואינו מצוה להשיב אבידה אמר ר' יוסי מצוה הוא להשיב אבידה בדבר מועט ואינו מצוה להשיב אבידה בדבר מרובה ובודאי אבל לא בדמאי אפילו בדבר מועט אינה מצוה להשיב אבידה דתנינן ומאבדין את מיעוטו בדרכים עד כדון כשאין בידו מעות היה בידו מעות רבי ניחומי ברי' דרבי חייא בר בא אמר אבא היו לו מעות בדיסקיא ולא היה מחללו אתיא דרבי חייא בר בא כר"ז ודרבי

דף ג, ב פרק א הלכה ב גמרא אילא כרבי אמי דבי רבי ינאי אמרי פחות מאוכל מותר לאבדו בפרוס אבל בשלם עד גרוגרות רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק בשלם עד כגרוגרות בפרוס אפי' כמה מותר מה פליגין ר' מנא אמר בדא פליגין דבי ר' ינאי אמרי פחות מאוכל מותר לאבד בפרוס אבל בשלם עד גרוגרות רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק בין בפרוס בין בשלם עד גרוגרות רבי הושעיה בעי מהו להפריש כל שהוא ולאבד : ונותנו

לעם הארץ ויאכל כנגדו בדמאי הא בודאי לא שאין מוסרין ודאי לעם הארץ :

דף ג,ב פרק א הלכה ג משנה הלוקח לזרע ולבהמה קמח לעורות ושמן לנר שמן לסוך בו את הכלים פטור מן הדמאי מן הכזיב ולהלן פטור מן הדמאי חלת עם הארץ והמדומע והלקוח בכסף מעשר שירי המנחות פטורין מן הדמאי. ושמן ערב בית שמאי מחייבין ובית הלל פוטריין :

דף ג,ב פרק א הלכה ג גמרא מכיון שלקחו לזרע לא שנייא היא דבר שזרעו כלה היא דבר שאין זרעו כלה. אמר רבי יוחנן ותני כן לקחן לזרע וחישב עליהן לאכילה באין מחשבה. לקחן לאכילה וחישב עליהן לזרע לא הכל ממנו : תני אין זורעין טבל אבל מחפין טבל אבל מחפין עם העכו"ם טבל ששכח וזרע טבל פטור שכבר אבד. בדבר שאין דרכו להתלקט. אבל בדבר שדרכו להתלקט קונסין אותו שילקט אותו בלא צמח. אבל אם צמח נעשה כדבר שאין דרכו להתלקט : רבי יוחנן כד הוה אכיל אפי' קופד אפי' ביעה הוה מתקן : אמרו לו תלמידינו לא כן אילפן רבי עשר תעשר את כל תבואת זרעך : דו חשש למשקין שיש בהן רבי ירמיה שלח לרבי זעירא חדא מסאנא דתאנים דלא מתקנא והוה רבי ירמיה סבר מימר מה ר' זעירא מיכול דלא מתקנא והוה רבי זעירא סבר מימר מה אפשר דרבי ירמיה משלחה לי מילא דלא מתקנא בין דין לדין איתאכלת טבל למחר קם עימיי א"ל ההוא מסנאתא דשלחת לי אתמול מתקנא הוה א"ל אמרית מה רבי זעירא מיכל מילא דלא מתקנא א"ל אוף אנא אמרית כן הוה מה רבי ירמיה משלח לי מילא דלאו מתקנא רבי אבא בר זבינא בשם רבי זעירא אמר אין הוון קדמאי בני מלאכים אנן בני נש ואין הוון בני נש אנן חמרין אמר רבי מנא בההיא שעתא אמרין אפי' לחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אידמינן חמרתיה דר' פינחס בן יאיר גנבונה לסטיי בליליא

דף ד, א פרק א הלכה ג גמרא עבדת טמורה גבן תלתא יומין דלא טעמא כלום. בתר תלתא יומין איתמלכן מחזרתה למרה אמרין נישלחנה למרה דלא לימות לגבן ותיסרי מערתא. אפקונה אזלת וקמת על תרעת דמרה שוריית מנהקא אמר לון פתחין להדא עלובדא דאית לה תלתא יומין דלא טעימת כלום פתחין לה ועלת לה אמר לון יהבון לה כלום למיכל תיכל יהבין קומה שערין ולא בעית מיכל אמרו ליה רבי לא בעית מיכל. אמר לון מתקנין אינן אמרו ליי אין אמר לון וארימתון דמיין. אמרו ליה ולא כן אילפן רבי הלוקח לזרע לבהמה קמח לעורות שמן לנר שמן לסוך בו את הכלים פטור מן הדמאי. אמר לון מה נעביד להדא עלבדא דהיא מחמר על גרמה סגין וארימון דמיין ואכלת: תרין מסכינין אפקדון תרין סאין דשערין גבין רבי פינחס בן יאיר זרעון וחצדין ואעלון בעין מיסב שעריהון אמר לון אייתון גמליא וחמריא וסבון שעריכון: רבי פינחס בן יאיר אזל לחד אתר אתון לגבי אמרו ליי עכבריא אכל עיבורן גזר עליהן וצמתון שרון מצפצפין אמר לון ידעין אתון מה אינון אמרין אמרו ליי לא. אמר לון אמרו דלא מתקנה אמרו ליי עורבן וערבון ולא אנכון: מרגלי מן דמלכא סרקיא נפלת ובלעת חד עכבר אתא לגבי ר' פינחס בן יאיר אי"ל מה אנא חבר אי"ל לשמך טבא אתית גזר עליהן וצמתון חמא חד מגבע ואתא אמר גבי ההן ניהו וגזר עלוי ופלטה. רבי פינחס בן יאיר אזל לחד אתר אתון לגבי אמרו ליי לית מבוען מספק לן אמר לון דילמא לא אתון מתקנן אמרו ליי עורבן וערבון ומספק להון רבי פינחס בן יאיר הוה אזל לבית וועד הוה גינני גביר אי"ל גינני מה את מנע לי מן בית וועדא ופליג קומוי ועבר אי"ל תלמידיו יכלין אנן עברין. אמר לון מאן דידע בנפשיי דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומוי יעבור ולא מנכה רבי בעי משרי שמיטתא סלק רבי פינחס בן יאיר לגבי אי"ל מה עיבוריי עבידין אי"ל עולשין יפות מה עיבוריא עבידין אי"ל עולשין יפות וידע רבי דלית הוא מסכמה עמי אי"ל מישגה רבי למיכל עימי ציבחר בטל יומא דין

א"ל אין. מי נחית חמא מולוותא דרבי קיימין אמר כל אילון יהודאי זנין אפשר דלא חמי סבר אפוי מן כדון אזלין ואמרון לרבי שלח רבי בעי מפייסתי מטון בי גבי קרתי אמר בני קרתי קורבין לי ונחתו בני קרהתי ואקפון עלוי אמר לון רבי בעי מפייסתי שבקוני ואזול לון אמר בני דידי קורבין לי נחתת אישתא מן שמיא ואקפת עלוי אזלון ואמרון לרבי אמר הואיל ולא זכינן נישבע מיני בעלמא הדין נישבע מיניה בעלמא דאתא: רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ולשבים פעם אחת היתה בתו עוברת לינשא ושטפה נהר והוון כל עמא עללין לגביי בעיין מנחמתיה ולא קביל עלוי מתנחמה. עאל רבי פינחס בן יאיר לגביי בעי מנחמתיה ולא קביל עלוי מתנחמה. אמר לון דין הוא חסידכון. אמרו ליה רבי כך וכך היה עושה כך וכך אירעין. אמר אפשר שהיה מכבד את בוראו במים והוא מקפחו במים. מיד נפל קול הברה בעיר באת בתו של אותו האיש. אית דאמרי בסיכתא איתערית ואית דאמרי מלאך ירד בדמות רבי פינחס בן יאיר והצילה רבי חניני בן דוסא הוה יתיב אכול בלילא שבת פחת פתורא קומוי אמרו ליי מהו כן א"ל תבלין שאלתי משכינתי ולא עשרתיו והזכיר תיניין ועלה השולחן מאיליו רבי טרפון הוה יתיב אכול ונפיל פיתותא מיניי אמרי ליי מהו כן א"ל קורדם שאלתי ועשיתי על גבו טהרות. יין למורייס ויין לאלונטית קטניות לעשותן טחינין חייבים בדמאי ואין צורך לומר בודאי הן עצמן פטורין מן הדמאי. מה אנן קיימיין אין כרבי אפילו בדמאי יהיו חייבין אין כר"א בר"ש אפילו

דף ד, ב פרק א הלכה ג גמרא בודאי יהון פטורים אלא כרבי אנן אמרין בקלין שהקילו בדמאי יין לקילור קמח לעשותה מלוגמה חייבים בודאי ואין צריך לומר בדמאי הן עצמן פטורים מן הודאי הכא את אמר פטורים מן הודאי והכא את אמר פטורים מן הדמאי כאן על גב גופו הוא בטל וכאן כיון שהוא נותנו הוא

בטל והתני קילור של ע"ז אסור בהנייה. שנייא היא דכתיב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם מה בין לשמריי של עכו"ם אלו שמרים של עכו"ם שמא אינן אסורים בהנייה הא שמרים שיבשו אין בהם משום הניית ע"ז: מגזיב ולהלן פטור מן הדמאי: כזיב עצמה מה היא. תני גזיב עצמה פטורה מן הדמאי: הלוקח מן החמרת בצור ומן המגורת בצידן חייב הא מן המגורת בצור ומן החמרי בצידן פטור מחמר יחידי בצור חמרת שנכנס לצור דרך כזיב אתי חמי אילו עמדה לה בכזיב פטורה עכשיו שנכנסה לצור חייבת: אמר רבי יוחנן בשעה שגזרו הדמאי לא גזרו על דברי הללו אמר ר' הושעיא אימת קדשיי עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. וחלת עם הארץ על דעתיה דרבי הושעיא בחלת ע"ה היא מתניתא אבל חבר שלקח עיסה מעם הארץ והפריש חלתה לא על דעתיה דרבי יוחנן היא הדא היא הדא והמדומע על דעתיה דרבי הושעיא בפירות עם הארץ היא מתניתא אכל חבר שלקח פירות מעם הארץ ונדמעו לא על דעתיה דרבי יוחנן היא הדא היא הדא מאי נפק

דף ה, א פרק א הלכה ג גמרא מביניהן סאה עולה מתוך מאה על דעתיה דרבי יוחנן חייבת על דעתיה דרבי הושעיא פטורה תני וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלה מה שעשה עשוי על דעתיה דרבי יוחנן ניחא על דעתיה דר' הושעיא מתוקנין ואת אמרת הכן מפני אי שאינו מתקן שאין אימת קדשיי עליו תני וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהן מה שעשה עשוי מפני אי שאינו מתקן: רבי בון בר חייא בעי קומי ר' זעירא עד כדון בכסף מעשר של דמאי אפילו בודאי תני וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהן מה שעשה עשוי. רבי אלעזר אמר חוץ משירי מנחות רבי ירמיי אמר השאר במחלוקת: רבי יוסי בעי היידו מחלוקת מה נן קיימין אין כר"מ היא מעשר היא שירי מנחות לא עשה ולא כלום כרבי יהודא מה שעשה עשוי: אמר ר' מנא אזלית

לקסרין ושמעית רבי חזקיה יתיב ומתני המקדש בחלקו בקדשי קדשים או בקדשים קלים אינה מקודשת רבי אלעזר אומר ד"ה רבי יוחנן אמר במחלוקת ואמרית ל"י מאן שמע ר' הדא מילתא ואמר לי מן רבי ירמיה ואמרית יאות רבי ירמיה דהוא שמע הדא דר"א ד"ה הוא דאמר במחלוקת רבי יוסי דלא שמייע ל"י צריכה ליה הוא דאמר היידה מחלוקת אין כר"מ היא מעשר שני היא שירי מנחות לא עשה ולא כלום אין כרבי יהודא מה שעשה עשוי: תני אמר רבי יודה לא פטרו בית הלל אלא שמן של פליטון בלבד אחרים אומרים בשם רבי נתן מחייבין היו ב"ה בשמן וורד ווירדינון:

דף ה,ב פרק א הלכה ד משנה הדמאי מערבין בו ומשתתפין בו מברכין עליו ומזמנים עליו ומפרישין אותו ערום ובין השמשות ואם הקדים מעשר שני לראשון אין בכך כלום שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי ושהסורק נותן בצמר פטור מן הדמאי:

דף ה,ב פרק א הלכה ד גמרא מפרישין אותו ערום שאינו טעון ברכה: ובין השמשות הדא דתנינן ספק חשיכה ספק לא חשיכה: תני רבי חלפתא בן שאול מחללין דמאי במרחץ שאינו טעון ברכה הא ודאי טעון ברכה. רבי מנא בעי קומי רבי יודן. כיצד הוא מברך אם היו פירות על פדיון מעשר שני אם היו מעות על חילול מ"ש. אם הקדים שני לראשון אין בכך כלום בשעבר הא בתחילה לא. רבי בא בריה דרבי חייא בר ווא רבי חייא בשם רבי יוחנן מותר להקדים שני לראשון בדמאי רבי יעקב בר אחא בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי לא יעשה ואם עשה מה שעשה עשוי מהו ליקבע שני במקום ראשון רבי יוסי בן שאול אייתי ליה אריסיי פירי א"ל צא וקבע שני וחזר ואמר ליה צא וקבע ראשון וחש לומר שמא קבע שני במקום ראשון הדא אמרה שמותר לקבע שני במקום ראשון.

דף ו, א פרק א הלכה ד גמרא עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן פוטר אדם את טבלו בסאה אחת של טבל כיצד הוא עושה מביא סאה אחת של טבל ועושה אותה שני ופודה אותה וחוזר ועושה אותה תרומת מעשר למקום אחר נחת עולא לתמן ואמרה בשם רבי יוחנן וחברון עלוי התיב רב ששת והא מתניתא פליגא היו לפניו שתי כלכלות של טבל ותני עלה נוטל מן השניה שני תאניי ושני עישורים ועישורו של עישור ויטול שני תאנים ויעשה אותן שני ויפדה ויחזור ויעשם תרומת מעשר למקום אחר. אמר רבי מנא ואין שני שבראשונה טבול לראשון שבשניה. אמר רבי חנניה תמן כרי שהוא טובל לראשון ולשני. ברם הכא שני שנתקן מחמת ראשון את חוזר ועושה אותו ראשון. שמן הגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי מה שהסורג נותן בצמר פטור מדמאי מה בין זה לזה זה על גב גופה בטל וזה על גב צמר הוא בטל:

מסכת דמאי פרק ב

דף ז, א פרק ב הלכה א משנה אלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום הדבילה והתמרים והחרובין האורז והכמון האורז שבחוצה לארץ כל המשתמש ממנו פטור:

דף ז, א פרק ב הלכה א גמרא תמן תנינן שום בעל בכי ובצל של רכפה וגריסין הקילקין ועדשין המצריות המינין הללו ע"י שיש כיוצא בהן בא"י צרכו חכמים ליתן להן סימן אבל האלצרין והפסטקין והאצטובולין ע"י שאין כיוצא בהן בארץ ישראל לא צרכו ליתן להם סימן. אמר רבי אבין הדא מתניתא חילופא חיוב המינין האלו ע"י שאין כיוצא בהן בחוצה לארץ צרכו חכמים למנותן. והא דבילה בבוצרה. שחיקה היא. והא תמרין באלכסנדיא. דקיקין אינון. והא חרוב בביארי. גידוד הוא. והא אורז בחולתא אבתר הוא סומק הוא. הוא כמון בקיפרוס. עקום הוא: א"ר

אלעזר לא שנו אלא הלוקח מן העכו"ם אבל הלוקח מן ישראל דמאי. רבי יוחנן אמר לא שנייא היא הלוקח מישראל היא הלוקח מן העכו"ם דמאי. רבי לעזר סבר מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. רבי יוחנן סבר מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל ואפילו יסבור ר' לעזר כרבי יוחנן רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל רבי לעזר חש למעוט. כהדא סורקיא שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור נעשה אותו היום הוכח לכל הימים. רבי יוסי בעי מעתה גר שבא להתגייר <בימים הקדמונים> אין מקבלין אותו אני אומר מעמון ומואב הוא. ונעשה אותו הגר הוכיח לכל הגרים. אלא כיני הא רבי לעזר סבר מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. ורבי יוחנן סבר

דף ז, ב פרק ב הלכה א גמרא מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל ועוד מן הדא ר' זעירא שלח שאל לר' אלכסנדריא דצדוקא אילין נקלווסין דהכא מה אתון משערין בהון רוב מן העכו"ם או רובן מישראל א"ל לית אנן יכלין משערין בהון. מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין מתניתא מסייע לרבי לעזר התגר בכל מקום דמאי אימתי בזמן שרוב מכנסו מישראל אבל אם היה לוקח מן העכו"ם ודאי. מתניתא מסייע לר' יוחנן תני רבי נחמיה אמר אחד עכו"ם ואחד ישראל אחד כותי ואחד עם הארץ פעמים שהוא לוקח פעם אחת מן העכו"ם פעם אחת מישראל דמאי רבי חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא ממי לקח האיש הזה נאמר מישראל דמאי מן העכו"ם ודאי תיפתר שהיה התגר עכו"ם ועכו"ם וישראל מטיילין לפניו דמאי התיב רב הושעיא והא מתניתא מסייע לרבי יוחנן דתני אמר רבי יודן לא הוזכרו רימוני בדן וחציר גבע אלא שהן מתעשרין ודאי בכל מקום מה אנן קיימין אם בלוקח מישראל בהדא תנינן ודאי אלא כי אנן קיימין בלוקח מן העכו"ם הא שאר כל הדברים דמאי. אמר רבי שמואל בר רב יצחק בודאי אנן קיימין ובלוקח

מישראל אנו קיימין תיפטר שהיה אגרונימוס גדול
ודחוק עליו להיות מוכר בזול והתירו לו להיות

דף ח, א פרק ב הלכה א גמרא מוכר טבלים והלוקח
יחוש לעצמו: איזהו התגר כל שהביא ושנה ושילש רבי
יונה בעי הביא ג' משואין כאחת אין זה תגר. זה אחר
זה הרי זה תגר רבי יונה בעי למפרע הוא נעשה תגר או
מכאן ולהבא מה נפק מביניהון בא והתקין אין תימר
מכאן ולהבא מעשר מזה על זה. רבי מנא בעי הוא ובנו
ופועלו מהו שיצטרפו לג' משואות כאחת. רבי יונה בעי
ספינה הבאה מרומי כמה מינין יש בה את רואה אותה
כאלו אחת הפירות לא הילכו בהן לא אחר הריח ולא
אחר המראה ולא אחר הטעם ולא אחר הדמים אלא
אחר הרוב רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן אם היה
יין כגון יין חדש ויין ישן הלכו בו אחר הטעם א"ר מנא
אזלית לקיסרין וחמיתון נהיגין בהדא דבילתא
שוריי. שאלית לרבי יצחק ב"ר אליעזר ואמר לי כך נהג
זוגא שוריי. רבי יצחק ב"ר אליעזר בשם זוגא דקיסרין
כל דחמי מיא שוריי. אית דבעי מימר על מגדל
מילחא. ואית דבעי מימר עד מערת טלימון: אמר רבי
אבא מרי מליהון דרבנן אמרי כל המינין אסורין
בקיסרין החיטים הפת והיין והשמן והתמרים האורז
והכמון ולא פרשינן דבילה בגין דתניתא. והא תנינן
אורז וכמון ופרשתנן הוי שייריה היא הרי אלו
בשביעית היתר בשאר שני שבוע דמאי. הרי אלו
בשביעית היתר ויהיו בשביעית שביעית. שביעית
ישראל משמטין ועכו"ם פטור וישראל ועכו"ם רבים על
כותיים. בשאר שני שבוע דמאי דיהודאי ישראל
מתקנין ועכו"ם פטורין ישראל ועכו"ם רבים על
כותיים. עד היכן פונדקא דעמודא פונדקא דטיבתא עד
כפר סבא. וצירן ודאי בקיסרין. כולכסין הנמכרין
בקיסרין הרי אלו אסורים מפני שרובן באין מהר
המלך. רבי חייא בר אבא אמר בלבנין ורבנן דקיסרין
אמרי באדומין רבי זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן רבי
התיר בית שאן מפי יהושע בן זריז בן חמיו של ר' מאיר

שאמר אני ראיתי את רבי מאיר לוקח ירק מן הגינה בשביעית והתיר את כולה. א"ר זעירא הדא אמרה אסור לבר נש למיעבד מלה בציבורא. אני אומר אותה הגינה היתה מיוחדת לו דהתיר את כולה. רבי התיר בית שאן רבי התיר קיסרין רבי התיר בית גוברין רבי התיר כפר צמח רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית והיו הכל מליזין עליו אמר להו באו ונידיין כתיב וכיתת נחש הנחושת וכי לא עמד צדיק ממשה עד חזקיהו להעבירו אלא אותה עטרה הניח לו הקב"ה להתעטר בה ואנו העטרה הזאת הניח הקב"ה לנו להתעטר בה

דף ח, ב פרק ב הלכה א גמרא רבי יהושע בן לוי היה מפקד לטלייא לא תיזבין לי ירק אלא מן גינתא דסיסרא קא עימיי הזכור לטוב א"ל זיל אומר לרבך לית הדא גינתא דסיסרא דיהודא הות וקטלו ונסביי מיניה ואין בעית מחמרא על נפשך אשתרי לחברך. רבי יוסי דכפר דן בשם רבי בן מעדיה המינין האסורים בבית שאן הקצח והשימשום והחרדל והשום והבולכסין האופנים השחורים ובצלים הנמכרים ובני המדינה הנמכרים במידה ופול הנאגד בשיפה מינתה הנאגד בפני עצמה והאסטפניני לעולם. וקפלוטות מן עצרת עד חנוכה אמר רבי זעירא מן העצרת עד חנוכה איסור רבה על ההיתר מן החנוכה עד העצרת ההיתר רבה על האיסור ולענין ספיחין מראש השנה עד חנוכה אסור ספיחין מן חנוכה עד עצרת היתר ספיחות מן העצרת עד ראש השנה צריכה הקישועין והדלועין והאבטיחים ומלפפונות והיין והשמן ותמרין אפסיות וי"א אף התורמסין ופת חלה לעולם הרי אלו בשביעית שביעית. בשאר שני שבוע מה רבי יונה אמר דמאי רבי יוסי אמר ודאי. ולא פליגין מה דרבי יונה אמר דמאי בלוקח מן הבלנקיי ומה דר' יוסי אמר ודאי בלוקח מן הגינה. עד היכין פרשתא וריצפתא ונפשא דפנוטי עד כפר קרנים מכפר קרנים כבית שאן. ר' יונה בשם ר"ש בן זכריה המינין האסורים בפניי האגוזים והאורז והשומשמין ופול המצרי גמליאל זוגא אמר אהיניות

הבכורות. אמר רבי יונה הדא דתימר מתרנגול קיסרון ולמעלן אבל מתרנגול קיסרון ולמטן כארץ ישראל היא רבי יונה בעי היתה שדהו זרועה ירק ובא ומצאה אורז ירק מותר ואורז אסור אורז מלמעלן וירק מלמטן ירק מותר ואורז אסור. אבל רוב השדות הללו עושות המינין הללו. ואפילו תימר רוב השדות הללו עושות רוב מינין רוב המינין הללו אינן באות אלא מן האיסור. תנא האורז שבחולת אנטוכיא מותר במקומו. רבי לעזר ב"ר יוסי התיר עד בורן. רבי יונה בעי וכמדתה לכל רוח: אילו עיירות אסורות בתחום צור שצת ובצת ופי מצובה עלייתה וחנותה תחתייה ובית כריא וראש מנא ואמון ומזי. אמר רבי מנא הדא דאת אמר בראשונה. אבל עכשיו יש סוסיתה עיינש ועין תרע ורס ברין ועיון ויערוט וכפר וחרוב ונוב והכפיה וכפר צמח רבי התיר כפר צמח רבי אימי בעי ולא ממעלי מסין הן. סבר ר' אימי ממעלי מסין כמי שנתכבשו. אילו עיירות שהן מותרות בתחום צור נכי צור וצייר

דף ט, א פרק ב הלכה א גמרא וגשמיו וזיזין ויגדי חמס ודבב חרבתייה וכרכב דבר חזרג. חד טעין דצמוקין עאל לטבריא שאל גמליאל זוגא לרבי בא בר כהנה אמר לו אין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין. ואין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין. אלא כן אמר ליה אין מקום בארץ ישראל עושה משאוי אחד של צמוקין. חד בר נש אייתי חדא אשפלה דקפלוטין לרבי יצחק בר טבליי שאל לרבי יוחנן. א"ל פוק שאל לחנניה בן שמואל דתנייתא נפק ושאל ליי א"ל מתניי לא יחמי לי שמועה אמר לי דאמר רבי ייסא בשם רבי יוחנן איתפלגין רבי ור"א בר"ש חד אמר אחר מקומו. חרנה אמר אחר מעמדו. רבי אבהו אמר. רבי אמר אחר מקומו והורי ליה כהדא דר"א ב"ר שמעון אחר מעמדו הדא דתימא באילין אשפלתא. ברס באילין טוענייא כל עמא מודיי אחר מקומו. היה מקומו ומעמדו היתר והוא עתיד להעבירו דרך איסור

אותו האיסור כמי שלא העבירו. רבי בא בר כהן בעי קומי רבי יוסי לא כן אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן רבי וחבירו הלכה כרבי. ואמר רבי יונה ואפילו רבי אצל ר"א בר"ש. א"ל מה את בעי מרבי יוחנן ר' יוחנן כדעתיי דר' יוחנן אמר קל הקילו בשביעית שהיא מדבריהם. אית דבעי מימר נצטרפה דעתו של ר' יוחנן עם ר"א בר"ש וירבו על רבי:

דף ט,א פרק ב הלכה ב משנה המקבל עליו להיות נאמן. מעשר את שהוא מוכר ואת שהוא אוכל ואת שהוא לוקח ואינו מתארח אצל עם הארץ. רבי יהודה אומר המתארח אצל עם הארץ נאמן. אמרו לו על עצמו אינו נאמן כיצד יהא נאמן על של אחרים:

דף ט,א פרק ב הלכה ב גמרא מה שהוא לוקח על מנת לאכול. והא תנינן את שהוא אוכל. אלא את שהוא לוקח ע"מ למכור והא תנינן את שהוא מוכר. אלא את שהוא לוקח ע"מ למכור את שהוא מוכר מפירות מכנסו תני אמר רבי יודה מימיהן של בעלי בתים לא נמנעו להיות מתארחין אצל בעלי בתים חביריהם אעפ"כ נוהגין בפירותיהם מתוקנין לתוך בתיהן. אמר רבי יונה חברין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל. אמר רבי יוסי חבירין חשודין לאכול ואינן חשודין להאכיל. מתניי פליגא על רבי יוסי אמרו לו על עצמו אינו נאמן היאך יהא נאמן על של אחרים מליהון דרבנן מסייעין על רבי יוסי דאמר רבי חנינא רבי ייסא בשם רבי יוחנן לא אמר ר' יודה אלא בסוף אבל בתחילה אוף רבי יודה מודי. אין תימר חברין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל מה בין בתחילה מה בין בסוף דתני המקבל עליו להיות נאמן חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו החשוד על דבר אחד חשוד על הכל. רבי יודה אומר אינו חשוד

דף ט,ב פרק ב הלכה ב גמרא אלא על אותו דבר בלבד: תני הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות. תניתה רבי ינאי בי ר' ישמעאל ואמר טעמא

הדא דתימר במתארח אצלו אבל ברבים אינו נאמן עד שיקבל עליו ברבים. רבי זעירא רבי יסא בשם רבי יוחנן אפילו חבר ששלח לחבר צריך לעשר. ר"ז בעי קומי רבי יסא כגון אני לרב שמואל בר רב יצחק ורבי שמואל בר רב יצחק לי א"ל מה את בעי מרבי שמואל בר רב יצחק דכל מה דהוא אוכל משוקא הוא אכל הוא נאמן ואשתו אינה נאמנת לוקחין ממנו ואין מתארחין אצלו אבל אמרו הרי כדר עם הנחש בכפיפה אשתו נאמנת והוא אינו נאמן מתארחין אצלו ואין לוקחין ממנו אבל אמרו תבוא מאירה למי שאשתו נאמנת והוא אינו נאמן תני לא ישמש חבר במשתה ע"ה ולא בסעודת ע"ה אלא אם כן היה הכל מתוקן ומעושר תחת ידו ואפילו מניקת של יין ואם שימש חבר במשתה עם הארץ ובסעודת עם הארץ הרי זו חזקה למעשרות. ראו אותנו מיסב אינה חזקה אני אומר על התנאים שבלבו הוא מיסב. בנו מיסב אצלו צריך לעשר על ידיו חבירו אין צריך לעשר על ידיו:

דף ט, ב פרק ב הלכה ג משנה המקבל עליו להיות חבר אינו מוכר לע"ה לח ויבש ואינו לוקח ממנו לח ואינו מתארח אצל ע"ה ולא מארחו אצלו בכסותו. ר' יהודה אומר אף לא יגדל בהמה דקה ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק ולא יהא מיטמא למתים ומשמש בבית המדרש אמרו לו לא באו אלו לכלל:

דף ט, ב פרק ב הלכה ג גמרא אינו לוקח ממנו לח הא יבש מותר שעמי הארץ נאמנים על הכשירות. ותני כן נאמן עם הארץ לומר הפירות הללו לא הוכשרו. אבל אינו נאמן לומר הוכשרו אלא שלא קבלו את הטומאה. הא מכלל דו מודי בקמייתא לית הדא פליגי עלה דרבי יונה דרבי יונה אמר חבירין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל שלא ילך ויטמא גופו ויבא ויטמא טהרות ואפילו על דרבי יוסי לית הדא פליגא דרבי יוסי אמר חבירין חשודין לאכול ואינן חשודין להאכיל. תמן לטהרות אבל הכא למעשרות הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות תנא כל הבא צריך לקבל

עליו אפי' חבר תלמיד חכם. אבל חכם שישב בישיבה
אינו צריך לקבל

דף י, א פרק ב הלכה ג גמרא עליו שכבר קיבל עליו
משעה שישב. אמר רבי לא והוא שקיבל עליו משעה
ראשונה רבי יוסי בעי אי משעה ראשונה למה לי חבר
אפילו ע"ה. אתיא דרבי לא כריש לקיש דר"ש בן לקיש
הוה סלק לגבי אילין דבית רבי ינאי והווי נשייא חזיין
ליה וערקין מן קמוי. אמר לון אבא לכוון בייתא ע"ה
אני אצל טהרות. תני הוא נענה לחבורה ובניו ובני ביתו
נענין לו. אית תניי תני הוא ובניו ובני ביתו נענין
לחבורה ולא פליג כאן בטפולין לאביהן וכאן כשאין
טפולין לאביהם תני רבי חלפתא בן שאול גדולים נענין
לחבורה קטנים נענין לו תני מקריבן לכנפיים ואחר כך
מלמדין לטהרות. אמר ר' יצחק בי"ר לעזר כנפים
מדפות והסטות טהרות מעשרות בראשונה היו
אומרים חבר שנעשה גביי דוחין אותו מחבורתו יצא
מגבייתו הרי הוא כחבר. חייא בר בון בשם רבי יוחנן
חבר שיצא חוצה לארץ אין דוחין אותו מחבורתו הא
קטן אין צריך קירוב:

דף י, א פרק ב הלכה ד משנה הנחתומין לא חייבו אותן
חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר
וחלה. החנוונין אינן רשאים למכור את הדמאי וכל
המשפיעין במידה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה:

דף י, א פרק ב הלכה ד גמרא תמן תנינן הלוקח מן
הנחתום כיצד הוא מעשר. הכא את אמר הלוקח
מפריש והכא את אמר הנחתום מפריש. רבי יונה אמר
איתפלגין רבי לעזר ור' יוחנן חד אמר כאן בעושה
בטהרה וכאן בעושה בטומאה וחרנה אמר כאן במידה
דקה וכאן במידה גסה ולא ידעון מאן אמר דא ומאן
אמר דאמן מה דאמר רבי יוחנן מפני הטהרות הוי רבי
לעזר דו אמר כאן במידה דקה כאן במידה גסה וקישא
על דר"י אם בעושה בטהרה יפריש על הכל. בדין היה

שלא יפריש כלום שאין מוסרין ודאי לעייה וקשיא על דר"ל אם במדה דקה יפריש על הכל.

דף י, ב פרק ב הלכה ד גמרא החנוני אין רשאי למכור דמאי חברייה בשם רבי לעזר דר"מ היא דר"מ אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד התיב רבי יוסי והא מתניתא פליגא עילו הן המשפיעין במידה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה הוי אית חורנין. אמר רבי יוסי לא על הדא רבי אילא אמר הדא מילתא אלא על הדא דתני בד"א בזמן שהוא מוכר בחנותו או על פתח חנותו. אבל אם היה מוכר בפלטר או בחנותו שהוא סמוך לפלטר מעשר על הכל עליה חברייה בשם ר' לעזר דר"מ היא דר"מ אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד היידן ר"מ ההיא דתנין לבתרה ר"מ אומר את שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה טפילה דקה לגסה תני ר"ח כן את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה טפילה דקה לגסה וכן פלטר מידה דקה וחנות מידה גסה טפילה היא גסה לדקה חברייה בשם ר"י מפני התינוקות דלא ייכלון טבל רבילא בשם רבי יוחנן מידה דקה הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש מידה גסה הואיל והלוקח משתכר הלוקח מפריש

דף יא, א פרק ב הלכה ד גמרא מתניתא מסייע לדין מתניתא מסייע לדין מתניי מסייע לחברייה רבי נחמיה אמר את שהוא טפל לדקה כדקה ואת שהוא טפל לגסה כגסה מתניתין מסייע לרבי לא תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אמר מדד לו בדקה חייב אפילו לא מדד לו אלא סאה ורובע צריך לעשר את אותו הרובע אמר ר"ז חשבון שכר ביניהן מדד לו סאה לענין רביעין הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש מכר לו רביעין לענין סאה הואיל והלוקח משתכר הלוקח מפריש :

דף יא, א פרק ב הלכה ה משנה ר"מ אומר את שדרכו למדוד בדקה ומדדו בגסה טפילה דקה לגסה ואת שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה טפילה גסה לדקה. איזו היא מידה גסה ביבש שלשה קבין ובלח

דינר רבי יוסי אומר סלי תאניי וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרן אכסרא פטור :

דף יא, א פרק ב הלכה ה גמרא על דעתיה דהאי תנא נתנו שיעור ליבש לא נתנו שיעור ללח נתנו דמיי ללח לא נתנו דמים ליבש תני רבי חייא הין מידה גסה מן ההין ולמטן מידה דקה טמן מידה דקה מן הטמן ולמעלה מידה גסה על דעתיה דהדין תניא נתנו שיעור ללח ולא נתנו שיעור ליבש נתנו דמיי ליבש ולא נתנו דמים ללח רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק תניי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר ומ"ש משל לוקח מה אגן קיימין אם במידה דקה הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש ואם במדה גסה הואיל והלוקח משתכר הלוקח מפריש אמר רבי בון בר חייא תפתר באומר לו מכנסו א"ר יוסי אפילו תימר שלא מהכנסו באומר בדעתו נתקן אעפ"כ אמרו לו תניי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר ומ"ש משל לוקח רבי לעזר בשם ר' הושעיא תניי ב"ד הוא החלב משל טבח וגיד הנשה משל לוקח הנהיג רבי אבהו בקיסרין שיהו שניהן משל לוקח בגין דיהוון מרבין טבאות :

מסכת דמאי פרק ג

דף יא, א פרק ג הלכה א משנה מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי ר"ג היה מאכיל את הפועלים דמאי גבאי צדקה ב"ש אומרים נותנין את המעושר לשאינו מעושר ואת שאינו מעושר למעושר נמצאו כל אדם אוכלין מתוקן וחכמים אומרים

דף יא, ב פרק ג הלכה א משנה גובין סתם ומחלקין סתם והרוצה לתקן יתקן :

דף יא, ב פרק ג הלכה א גמרא אמר רבי יונה מתניי בעניי חברים ובאכסניא כרבי הושע תני מעשה ברבי הושע שהלך אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל והיו

אותן בני עיירות מביאין להן פירות אמר להן רבי יהושע אם לנו כאן חיביי' אנו לעשר ואם לאו אין חייבין לעשר רבי יוסי אמר בעניי עם הארץ היא מתניתא אם אמר את בעניי חברים נמצאת נועל דלת בפני עם הארץ מה מקיים ר' יוסי לאכסניא כהדא דתני הגרים עמכם לרבות את האכסניא רבי לעזר אומר זו אכסניא של עכו"ם תני צריך להודיע על דעתיה דרבי יונה דו אמר בעניי חברים היא מתניתא ניחא על דעתיה דרבי יוסי דו אמר בעניי עם הארץ היא מתניתא אפי' מודיעו מהו מועיל מפני א' שאינו מתקן אמר רבי מנא הדא אמרה אילין דיהבון בביתין אסור ליתן מדמי שביעית שאינו אלא כפורע חובו מדמי שביעית כהדא דתני אחד שביעית ואחד מעשר שני אין נפרעין מהן מלוה וחוב ואין עושין מהן שושבינות ואין משלמין מהן תשלומי' ואין פוסקין מהן צדקה לעניים בבית הכנסת אבל משלמין מהם דבר של גמילות חסד וצריך להודיע

דף יב,א פרק ג הלכה א גמרא תמן תנינן פועל שאינו מאמין לבעי' תמן את אמר הפועל מפריש וכא את אמר בעל הבית מפריש אמר רבי יונה תמן במאכילו מן המנויין ברם הכא במאכילו מן האבוס רבי זריקן שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן רופא חבר שהיה מאכיל לחולה עם הארץ נותן לתוך ידו ואינו נותן לתוך פיו בדמאי אבל בודאי אפילו לתוך ידו אסור משל חולה אבל משל רופא אסור בישראל אבל בן נח אפילו בודאי מותר משל רופא אסור אם היה אבר מן החי אפילו משל חולה אסור שלא יבא לידי תקלה וקשיא על דבית שמאי

דף יב,ב פרק ג הלכה א גמרא בגין דו כשר יפסד נותן לו כדי תיקונו מה טעם דבי"ש אפילו תגדרנו עכשיו יכול את לגודרו לאחר זמן אין את יכול לגודרו מה טעם דרבנן אם מדקדק את אחריו אף הוא ממעט בצדקה גבאי צדקה ביי"ט לא יהו מכריזין כדרך שמכריזין בחול אבל גובים בצנעה ונותנין לתוך חיקו ומחלקין לכל

שכונה ושכונה בפני עצמה גבאי קופה בשביעית לא יהו מדקדקין בחצירות של אוכלי שביעית נותנו להן פת מותר שלא נחשדו ישראל להיות נותנין אלא או מעות או ביצות ר' חנינא בשם רבי פינחס הדא דתימר במקום שזורעין ולא אוכלין לאכול אינו חשודין כ"ש להאכיל כהנים המגבלין בטהרה לא יהו מדקדקים בחצירות של אוכלי שביעית אית תניי תני מדקדקין אמר רבי פינחס מאן דתני מדקדקין מפני חלתן מ"ד אין מדקדקין מבריחו מן הקלה ומכניסו לחמורה טבל ובעון מיתה שביעית בלא תעשה כיצד הוא עושה אמר רבי חונה מביא כהן חשוד ומטבילה ומאכילה לו ולא נמצא מוסר טהרות לע"ה אמר רבי מנא מביא כהן חשוד ומטבילו ומשמרה עד הערב ומאכילה לו. ולא נמצא מחזיק יד עוברי עבירה ר"ש בר כני בשם ר' אחא משמרה עד ערב הפסח ושורפה:

דף יג,א פרק ג הלכה ב משנה הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו לא ישליך עד שיעשר הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר לא יחזיר עד שיעשר שאינו מעשר אלא מנין היה עומד ולוקח וראה טעון אחר יפה ממנו מותר להחזיר מפני שלא משך:

דף יג,א פרק ג הלכה ב גמרא אמר ר"א דר"מ היא דר"מ אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד אמר רבי יוחנן דברי הכל היא שנייא היא שהזוכה זוכה בדקה ואין המפקיר מבקיר בגסה וליתה דא פליגי על דר"מ דר"מ אמר כיון שאדם מבקיר דבר ויוצא מרשותו הפקרו הפקר שנייא היא שהזוכה זוכה בדקה ואין המפקיר מבקיר בגסה ואפילו על דר' יוסי ליתה דא פליגי דרבי יוסי אמר אין ההפקר יוצא מתחת ידי הבעלים אלא בזכייה אין הפקרו הפקר שנייא היא שהמפקיר מבקיר בגסה ואין הזוכה זוכה בדקה חזקיה אמר אין הפקר מחוסר לבעלין אלא בזכייה מניין כיצד הוא עושה נוטל מן העליון ומתקן. ואינו אסור משום גזל כהדא ר"ש בר כהנה הוה מסמיך לר' לעזר עברון על חד כרם א"ל אייתי לי חד קיסם מחצד שיניו חזר

ואמר ליה לא תיתי לי כלום אמר דאין אייתי כל בר נש
ובר נש מיעבדן כן הא אזיל סייגא דגוברא רבי חגי הוה
מיסמך לרבי זעירא עבר חד טעון חד מיכיל דקיסין
אייל אייתי לי חד קיסם מחצד שיניי חזר אמר ליי לא
תיתי לי כלום דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן
הא אזילא מיכלא דגוברא לא ר"ז כשר כל כך אלא
מילין דיוצרן שמע לן

דף יג, ב פרק ג הלכה ב גמרא ניעבדינן רבי אבהו בשם
רבי יוחנן כיון שמשך קנה לא היה חסר אלא ממני ליה
כיצד הוא עושה נותן דמי אחת מהן ומתקן ולא נמצא
עושה תקלה לבאים אחריו עושה אותן ציבור לפניו
ויקבע אותן תוך פירותיו ולא כן תני קובע אדם
מעשרותיו של חברו לתוך פירותיו ואפילו עושה תקלה
לבאים אחריו אמר רבי חיננא תקנו בלוקח ולא תקנו
במחזיר כיני מתניי היה עומד ובירר עד כדון באותו מין
אפילו מין אחר :

דף יג, ב פרק ג הלכה ג משנה המוצא פירות בדרך
ונטלן לאכלן ונמלך להצניע לא יצניע עד שיעשר אם
מתחילה נטלן בשביל שלא יאבדו פטור כל דבר שאין
אדם רשאי למוכרו דמאי לא ישלח לחבירו דמאי רבי
יוסי מתיר בודאי ובלבד שיודיענו :

דף יג, ב פרק ג הלכה ג גמרא תני אין מעבירין על
האוכלין רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו הא דמר
בראשונה אבל עכשיו מותר מפני הכשפים תמן תנינן
ההופך את הגלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר חייב
בנזקו תני ואסורין משום גזל כהנא אמר והוא שהפכה
על מנת לזכות בה אבל אם הפכה על מנת שלא לזכות
בה לא בדא ולעניין ניזקין לא בדא שנייא בין הפכה על
מנת לזכות בה בין שהפכה על מנת שלא לזכות בה
והוזק בהן אחר חייב בנזקו והכא את אמר הכן אמר
רבי אבין תמן כתיב בעל הבור ישלם בעל הנזק ישלם
ברם הכא עשר תעשר משלך את מעשר ואין את מעשר
משל אחרים : כל דבר שאין אדם רשאי למוכרו דמאי

לא ישלח לחבירו דמאי מידה דקה שאין אדם רשאי למוכרה דמאי לא ישלח לחבירו דמאי מידה גסה שאדם רשאי למוכרה דמאי ישלח לחבירו דמאי: רבי יוסי מתיר בודאי בין דקה בין גסה ואוסר בדמאי בדקה

דף יד, א פרק ג הלכה ג גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן מפני גידורו התיירו דמאי בגסה דו מתניי רבי יוסי אומר סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרו אכסרה פטור אמר רבן שמעון בן גמליאל שלח לי רבי יוסי בי רבי אתרוג ואמר לי זה בא בידי מקיסרין ולמדתי בו ג' דברים שהוא ודאי שהוא טמא שלא בא בידו אחר שהוא ודאי שפירות קיסרין ודאי שהוא טמא שמרביצין עליו מים שלא בא בידו אחר שאילו בא בידו אחר היה מעשר מזה על זה ויעשר ממנו עליו דו חשש להדא דבר קפרא דבר קפרא אמר אין דרך בני אדם להיות משלחין לחביריהן דבריי חסירין ולא מתניי היא רבי יוסי מתיר בודאי בלבד שיודיעו אתא מימר לך אע"ג דו פליג על רבנן לא עבד עובדא כוותי רבי זעירא בעי קומי רבי יסא ולא מפירות שהן מותרין בקיסרין הוא א"ל ולא רבי התיר קיסרין ורשב"ג קודם לרבי היה:

דף יד, א פרק ג הלכה ד משנה המוליי חיטין לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ בחזקתן למעשרות ולשביעית לטוחן עכו"ם דמאי המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל ע"ה בחזקתן למעשרות ולשביעית אצל העכו"ם כפירותיו ר"ש אומר דמאי:

דף יד, א פרק ג הלכה ד גמרא ר' חייא בשם ר' יוחנן נתחלפה קופתו אצל הטוחן אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום חושש ואם לאו אינו חושש ויחוש מה בינה ולסירקי לא כן תני סרקי שהיתה מסתפקת יום א' מן האסור נעשה אותו היום הוכח לכל הימים סירקי אפשר לה שלא להסתפק ברם הכא לא

הוחזק ע"ה להיות טוחן שם באותו היום רבי טייפה סמוקה בשם רבי אבהו כותים נאמנים על הפקדון.

דף יד, ב פרק ג הלכה ד גמרא ולא מתניי היא אצל הכותי מתניי עד שלא נחשדו אתא מימר לך אפילו משנחשדו מהו שיהא נאמן לומר נטלתיו והנחתי אחרים מתוקנים תחתיהן אם את מאמינו שנטל תאמינו שנתן אם אין את מאמינו שנתן אל תאמינהו שנטל כותי את מאמינו שנתן ואין את מאמינו שנטל רבי יונה בעי מה נן קיימין אם באומר משלי הם אפילו עם הארץ לא יהא נאמן אם באומר פלוני עישר לי אפילו כותי יהא נאמן אמר רבי בא תפתר כמ"ד כותי כעכו"ם דאיתפלגין כותי כעכו"ם דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר כותי כישראל לכל דבר הכא את אמר לטוחן העכו"ם דמאי והכא את אמר אצל העכו"ם כפירותיו כאן קופה בקופות וכאן פירות בפירות רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא מה כפירותיו ממש פוטר טבל ברור במקום אחר אמר ליה ולכל דבה

דף טו, א פרק ג הלכה ד גמרא ולא על יאות הוה רבי חנינא מתריס לקביל ר' אחא רבי חייא בר בון בשם רבי יוסי בן חנינא לא אמר ר"ש אלא כדי קופתו הפקיד אצלו שתים אחת דמאי ואחת ודאי בקיימות אבל אם נאכלה הראשונה השנייה דמאי נטלו ממנו מאה בני אדם מאה סאין בת אחת כל אחד ואחד מתקן דמאי: נתנום לאדם אחד כבר נראה להיות ודאי נטל ממנו אדם אחד כמה סאין בת אחת הראשונה דמאי והשאר ודאי: נתנם למאה בני אדם כבר נראו להיות ודאי: והתני בשם ר"ש בשם רבי טרפון עשו פירות ישראל זה כפירות עכו"ם זה דמאי עוד היא לא אמר ר"ש אלא עד כדי קופתו:

דף טו, ב פרק ג הלכה ד גמרא אמר רבי יהושע בן קבסוי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה (במדבר יח) והזה הטהור על הטמא טהור אי מזה על טמא אי עד שלמדתיה מאוצרה של יבנה וחכמים אומרים אפילו

כולו עכו"ם וישראל אי' מטיל לתוכו דמאי הדא אמרה שטהור אי' מזה על כמה טמאים : דתנינן אצל הנכרי כפירותיו אמר ר"א חכמים שהן בשיטת ר"מ ר' יוחנן אמר חכמים ממש. בעון קומי מה טעם אי"ל כד תסתאבון אנא אומר לכוון מה הוה מימר להון כמאן דאמר מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות : שמואל בר אבא בעי ניחא לטהרות לא אמר להון מפני גדר טהרות למעשרות לא אמר להון מפני גדר לקדשים לא אמר להון ואילו הוה אמר להון מה הוה מימר להון גבי מעשרות מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות

דף טז, א פרק ג הלכה ד גמרא רבי ירמיה רבי חייא בשם רבי יוחנן מודה רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה הא ר"ש אומר מפריש הא רבנן אמרי מפריש מה ביניהון ר"ש אומר מפריש ונוטל דמים מן השבט ורבנן אמרי מפריש ואינו נוטל דמים מן השבט אפילו בתרומת חוצה לארץ אינה אילו תרומה חוצה לארץ שמא אינו נוטל דמים מן השבט. דילמא על עיקר טבלו של עכו"ם איתאמרת אלא בגין דתני רבי יהודה ור"ש אומר יש קנין לעכו"ם בארץ ישראל לפוטרו מן המעשר עליה רבי ירמיה רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן מודי ר"ש שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה :

דף טז, ב פרק ג הלכה ה משנה הנותן לפונדקית מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלף אמר רבי יוסי אין אנו אחראין לרמאין אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד :

דף טז, ב פרק ג הלכה ה גמרא רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד כמה דר' יוסי אמר אין אנו אחראין לרמאין כן רשב"ג אמר אין אנו אחראין לרמאין מסתברא רבי יוסי יודי לרשב"ג ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי ר' יוסי יודי לרשב"ג שאין אנו אחראין לרמאין ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי שאין דרך חבר להיות מוציא מביתו דבר שאינו מתוקן :

דף טז, ב פרק ג הלכה ו משנה הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלף את המתקלקל אמר רבי יהודה רוצה היא בתקנת בתה ובושה מחתנה ומודה רבי יהודא בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להתחלף ולהאכיל את בתה שביעית :

דף טז, ב פרק ג הלכה ו גמרא אמר רבי יוחנן אוף קדמייתא על דעתיה דר"י היא דר' יודא אמר הנותן לחמותו כנותן לפונדקית ורבנן אמרי הנותן לחמותו כנותן לשכנתו כהדא דתניא הנותן לשכנתו פת לאפות לו תבשיל לעשות לו אינו חושש לא משום שביעית ולא משום מעשרות אימתי בזמן שנתן לה שאור ותבלין אבל אם לא נתן לה שאור ותבלין חושש משום שביעית ומשום מעשרות מה חמותו מן האירוסין או חמותו מן הנישואין נשמעינה מן הדא מודה ר' יודה בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להאכיל את בתה שביעית שנייא היא תמן בין מן האירוסין בין מן הנישואין אוף הכא לא שנייא בין מן האירוסין בין מן הנישואין :

מסכת דמאי פרק ד

דף טז, ב פרק ד הלכה א משנה הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן שואלו בשבת ואוכל על פיו חשיכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה רבי שמעון השזורי אומר אף בחול שואלו ואוכל על פיו :

דף טז, ב פרק ד הלכה א גמרא חברייא בשם רבי יוחנן מפני כבוד שבת התיירו. אם מפני כבוד שבת למה לי שואלו ע"י עילה ר' ביבי בשם רבי חנינא אימת שבת עליו והוא אומר אמת ואם אימת שבת עליו בדה תנינן חשיכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר מפני אחד שאין אימת שבת עליו תני שואלו בחול לא יאכל

בשבת. מ"ד אימת שבת עליו ניחא מ"ד מפני כבוד שבת אפילו שואלו בחול יאכל בשבת. לא אמר אלא שוגג הא מזיד אסור דתנינן שכח לעשרן כשאין עמו תנאי אבל אם יש עמו תנאי אוכל על תנאו מהו שיאכל על שאילת חבירו היאך עבידא לקחו ממנו שני בני אדם כאי שאלו על אחת מהן השני לא יאכל עד שיעשר ועד שישאלנו אני אומר של זה עישר ושל זה לא עישר

דף יז, א פרק ד הלכה א גמרא לקח ממנו אדי אי שתי כלכלות כאחי שאלו על אחת מהן השניי לא יאכל עד שיעשר. ועד שישאלנו אני אומר זה עישר וזה אינו עישר חשכי מ"ש מעשר מזה על זה מ"ד מפני כבוד שבת ניחא ומ"ד מפני שאימת שבת עליו למה מעשר מזה על זה עד כדון בשאין לו מאותו המין אבל יש לו מאותו המין היצר תאוב י"ט שהוא סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה וכן שני ימים טובים של גליות מ"ד קדושה אחת היא אוכל מ"ד שתי קדושות הן אינו אוכל אפילו למ"ד שתי קדושות הן אוכל עד שלא נראה לעשר מעשר בנתיים ותנינן שואלו ב"יט אוכל בשבת בשבת אוכל ב"יט ר' יונה בשם ר' זעירא תיפטר בפירות שנסמכה דעתו עליהן מערב שבת אבל בפירות שלא נסמכה דעתו עליהן מערב שבת לא בדא אמר רבי מנא מיליהון דרבנן מסייעין לרבי יונה אבא דתנינן תמן המדיר את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשר רבי ינאי בשם רבי ישמעאל בשם רבי יוחנן בשבת של פרוטגמייא התיירו מפני איבה בשבת של פרוטגמייא לא בפירות שנסמכה דעתו עליהן מערב שבת היא ולא אמר אלא מפני איבה: שאלו שבת הראשונה ולא בא השנייה לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו ולא כבר שאלו אמר רבי יונה תמן בההוא דשאל על נפשיה ברם הכא בההוא דשאל חורין עלוי

דף יז, ב פרק ד הלכה א גמרא ורבי יונה בעי מהו שישאלנו דרך עקלתון רבי יונה כדעתיה רבי יונה זבין חיטי מן דבר חקולא נפק לגביה אמר ליה לא דאנא חשיד לך אלא בגין דזבנית מינך חיטי וחמית אוכלסים

עלך ואמרית דילמא דאנשיתיה מתקנה מתקנין הויין טען מחזקה עלוי א"ל מה אנא חשד לי תני תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה מדמעת מה בין למקומה מה בין שלא למקומה על רבי חגיג אמרין בדין הוא מימר משה דאנא אמר טעמא אמר משה דאנא אמר טעמא מ"ד מדמעת שהיא מתרת את השיריים לאכילה מ"ד אינה מדמעת שאינה מתרת השיריים לאכילה הורי רבי לא כהדא דרבי חגיג אמר רבי זעירא אתא עובדא קומי דרבי חנינא והורי כר"ש שזורי ר' אחא בשם רבי יונתן אין הלכה כר"ש שזורי יתר מכאן היה ר"ש שזורי אומר הפריש תרומת מעשר ונשרפה הרי זה שאלו ואוכל על פיו לא בדא אמר רבי זעירא אתא עובדא קומי דרבי חנינא והורי כר"ש שזורי. אמר רבי אבין לא דמיא ההיא שאילתא לההיא קדמייתא תמן לא בגין חשוד ליד אלא בגין דבזניתן מנך אתמול חיטין וחמית אוכלסין עלך ואמרית דילמא דאנשיתיה מתקנה מתקנין הויין ברם הכא בגין דחשדתיך ותקינתין ואיתקריין מתקנין הויין: רבי שמואל בריה קבי יוסי בי רבי בון אמר תני בר קפרא כן אימת הדימוע עליו והוא אמר אמת:

דף יז, ב פרק ד הלכה ב משנה המדיר את חברו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות אוכל עמו בשבת הראשונה אע"פ שאינו נאמן על המעשרות בלבד שיאמר לו מעושרין הן ובשבת שניי אע"פ שהוא נודר ממנו הניי לא יאכל עד שיעשר:

דף יז, ב פרק ד הלכה ב גמרא ר' ינאי בי רבי ישמעאל בשם ר' יוחנן בשבת של פרוטגמייא התירו מפני איבה אמר רבי אבון כאן התירו טבלים משום דרכי שלום. רבי חנינא אמר רבי ירמיה בעי אם מפני דרכי שלום למה לי בלבד שיאמר לו מעושרי הן שאלו בשבת הראשונה ולא בא השניי מהו שתיעשה ראשונה

דף יח, א פרק ד הלכה ב גמרא אמר רב חסדא כאן שנינו שאסור לחבר שיאכל בסעודה שאין לה שם:

דף יח, א פרק ד הלכה ג משנה רבי אלעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי וחכמים אומרים קורא שם ואין צריך להפרישו מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי לא יטלם בשבת ואם היה כהן או עני למודים לוכל אצלו יבואו ויאכלו ובלבד שיודיעם :

דף יח, א פרק ד הלכה ג גמרא רבי בא בר הונא בשם רב האוכל פירותיו טבולין למעשר שני חייב מיתה. מה טעם דר"א מכיון שהוא יודע שהוא בעון מיתה מפריש. מה טעם דרבנן בלא כך קורא שם ואינו צריך להפריש. הנאמן ראו אותן מפריש שני תני הנאמן לשני נאמן לראשון דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים הנאמן לראשון נאמן לשני הנאמן לשני אינו נאמן לראשון מה טעם דר"א משום שאינו חשוד להקדים או משום שהפריש שני חזקה שהפריש ראשון והתנין רבי ליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי הא שני צריך מה אם שני שאין לרבו טובת הנאה צריך להפריש ראשון שיש לרבו טובת הנייה לא כל שכן

דף יח, ב פרק ד הלכה ג גמרא הוציא להם מעשר שני מתוך ביתו אמר להן פדוי הוא נאמן פדוי לי ופדו לכם אינו נאמן. מתניי דרבי אליעזר היא דרבי אליעזר אומר הנאמן לשני נאמן לראשון אמר רבי יוסי דברי הכל היא עשו אותה בתוספות הבכורים מהתוספות הבכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הדמאי אף זה נאכלת משום שני ופטור מן הראשון אתא ר' חנניה בשם רבי אימי דר"א היא וכיני מתניתי לא יתנום בשבת דתנין תמן ב"ש אומרים אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביי"ט בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום ובי"ה מתירין הדא ילפא מן ההיא וההיא ילפן מן הדא הדא ילפא מן ההיא היא י"ט היא שבת וההיא ילפא מן הדא בלימודין אבל בשאינו למודין לא סלק על בר נש מיכול פיסתיה בביתיה דחבריה. תני לא יסרב אדם בחבירו לארחו בשעה שהוא יודע שאינו רוצה ולא ירבה לו תקרובת בשעה שהוא יודע שאינו

מקבל. מהו בתקרובת דע שהוא רחיץ והוא מטרח עלוי
ובירושלים הוה מפיך פילכיך דשמאלא לימינא. תני
אין מוליכין לבית האבל בכלי זכוכית צבועה מפני
שהוא טוענו טענת חנם.

דף יט, א פרק ד הלכה ג גמרא תני עיר שיש בה עכו"ם
וישראל הגביים גובין משל ישראל ומשל עכו"ם
ומפרנסין עניי ישראל ועניי עכו"ם ומבקרין חולי
ישראל וחולי עכו"ם וקוברין מתי ישראל ומתי עכו"ם
ומנחמין אבילי ישראל ואבילי עכו"ם ומכניסין כלי
עכו"ם וכלי ישראל מפני דרכי שלום. גירדאי שאלין
לר' אימי יום משתה של עכו"ם מהו סבר משרי לון מן
הכא מפני דרכי שלום אמר לון רבי בא והתני ר' חייא
יום משתה של עכו"ם אסור א"ר אימי אילולי ר' בא
היה לנו להתיר ע"ז שלהם וברוך המקום שרחיקנו
מהם:

דף יט, א פרק ד הלכה ד משנה האומר למי שאינו
נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא נאמן ומי שהוא
מעשר אינו נאמן מאיש פלוני הר"ז נאמן הלך ליקח
ממנו אמר לו לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא
נאמן אינו נאמן:

דף יט, א פרק ד הלכה ד גמרא תני אמר רבי יוסי אפי'
אמר לו מפלוני אינו נאמן עד איתמר לו קח ואני נותן
מעות מה טעמא דרבי יוסי אני אומר אחד קרוב מצא
ולוקח ממנו דתנינן תמן טעמא דרבי ליעזר אני אומר
אחר הדלת מצאו אתא דר"א כרבי יוסי ודר' יוסי כר"א
דרבי יוסי רובה מן דרבי ליעזר ולא מודה רבי ליעזר
שאם אמר לו אל תקבלהו אלא במקום פלוני שהיא
אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום והכא אפילו
אמר לו מפלוני אינו נאמן עד שיאמר לו קח ואני נותן
מעות מה טעמא דר' יוסי אני אומר א' קרוב מצא ולקח
ממנו:

דף יט, א פרק ד הלכה ה משנה הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם ואמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר אמר לו אדם אחד אני איני נאמן איש פלוני נאמן הרי זה נאמן הלך ליקח הימנו אמר להן מי כאן מוכר ישן אמר ליה מי ששלחך אצלי אע"פ שהן כגומלין זה את זה הרי אילו נאמנים החמרים שנכנסו לעיר אמר אחד מהן שלי חדש ושל חבירי ישן שלי אינו מתוקן ושל חבירי מתוקן אינן נאמנין רבי יהודה אומר נאמנין :

דף יט, א פרק ד הלכה ה גמרא ועד אחד נאמן אמר רבי יוחנן קל הקילו באכסנאי מפני חיי נפש תני נכנס לעיר ואינו מכיר אדם או שהיה עומד בגורן ואינו מכיר אדם שם הרי זה נשאל בין לחבר בין לע"ה דברי רשב"ג רבי אומר אין נשאלין על התרומה אלא לחבר בלבד אתיא דרבי כרבי מאיר ודרשב"ג בשיטתיה דתנינן תמן כל המומין הראוין לבא בידי אדם רועין ישראל נאמנין רועין כהנים אינן נאמנים רשב"ג אומר נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו רבי אומר החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו אמר רבי יונה מה פליגין ליקח אבל לחלק אוף רשב"ג מודה מה בין לחלק מה בין ליקח קול יוצא לחילוק : תני הנכנס לעיר ומצא סייעות של בני אדם אמר מי כאן נאמן מי כאן מעשר אמר לו אחד אני נאמן אם אמרו לו שהוא נאמן

דף יט, ב פרק ד הלכה ה גמרא הרי זה נאמן אמרו לו שאינו נאמן בפניו אינו נאמן שלא בפניו נאמן אמר רבי יונה בבן עיר בסייעות חברים ובאכסנאי בסייעות עם הארץ וקשיא על דרבי יונה חברין ואת אמרת שלא בפניו נאמן מה טעם דרבי יודה מפני חייהן של בני העיר מה טעמיהון דרבנן מצויין הן להתפרנס מעיר אחרת :

מסכת דמאי פרק ה

דף יט, ב פרק ה הלכה א משנה הלוקח מן הנחתום כיצד מעשר נוטל כדי תרומת מעשר וחלה ואומר אחד

ממאה שיש כאן הרי זה בצד זה מעשר ושאר מעשר
סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו
והשאר חלה ומעשר שני בצפונה או בדרומה ומחולל על
המעות:

דף יט, ב פרק ה הלכה א גמרא אף על החלה וחלה
חייבת בדמאי ולא כן תנינן חלת עם הארץ והמדומע
פטורין מן הדמאי רבי אחא רבי בון בר חייא בשם רבי
יוסי בן חנינא דבית שמאי היא ותני כן ר' שמעון בן
יהודא אומר משום רבי שמעון חלה בית שמאי מחייבין
ובית הלל פוטרין כלום אמרו ב"ש אלא דבר שהוא
לזריעה אילו הלוקח לזרע ולבהמה קמח לעורות שמן
לנר שמא אינו פטור מדמאי אלא במגבל עיסתו במי
פירות לא כן אמר רבי יוסי בי רבי חנינא דרבי אליעזר
בן יהודה איש ברתותא הוא הא כרבנין לא אלא כרבי
יוחנן דרבי יוחנן אמר כאן בעושה בטהרה וכאן בעושה
בטומאה

דף כ, א פרק ה הלכה א גמרא אלא כר"א דר' אליעזר
אמר כאן וכאן בעושה בטהרה אלא במתארח אצלו לא
כן תני הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות ותניתה
רבי ינאי בי רבי ישמעאל ואמר הדא דתימר במתארח
אצלו אבל ברבים אינו נאמן עד שיקבלו עליו ברבים
וכא ברבים אנו קיימין רבי אבין רבי שמאי בשם רבי
אחא שמע לה מן דבתרה הרוצה להפריש תרומה
ותרומת מעשר כאחת וכמה דתימר תמן חוץ מן הראוי
ליקדש לשם תרומה והכא חוץ מן הראוי ליקדש לשם
חלה תנינן חלה בין ראשון לשני רבי יונה בשם זעירא
אמר חלה אין בה משום בל תאחר רבי יוסי בשם רבי
זעירא אין משנה אמורה על סדר ולא בדמאי אנו
קיימין לא כן אמר רבי בא בריה דרבי חייא בשם רבי
יוחנן מתניי דמאי הא בודאי לא והכא בדמאי אנו
קיימין תני רבי חייא אף בודאי עליה רבי יונה בשם ר'
זעירא אומר זאת אומרת חלה אין בה משום בל תאחר
רבי יוסי בשם רבי זעירא אמר אין משנה אמורה על
סדר אלא תקדים חלה לראשון מעתה תהא חלה חייבת

במעשרו ומעשרות לא יהו חייבין בחלה שכל הקודם
את חבירו חבירו מתחייב בו

דף כ, א פרק ה הלכה א גמרא ותני כן העושה עיסה מן
הטבל בין שהקדים חלה לתרומה בין שהקדים תרומה
לחלה מה שעשה עשוי חלה לא תאכל עד שיוציא עליה
תרומה תרומה לא תאכל עד שיפריש עליה חלה ולמה
קדמה ראשון מפני שקדמה לגורן והרי שני קדמה לגורן
אמר רבי מתניה בדין היה שתקדים לכל ולמה קדמה
ראשון מפני שקדמה לגורן וכתוב בו ראשית שני אע"פ
שקדמו לגורן אין כתוב בו ראשית :

דף כ, ב פרק ה הלכה ב משנה הרוצה להפריש תרומה
ותרומת מעשר כאחת נוטל א' משלשים ושלשה ושליש
ואומר א' ממאה ממה שיש כאן הרי זה בצד זה חולין
ושאר תרומה על הכל ומהחולין שיש כאן הרי זה בצד
זה מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי
תרומת מעשר עליו והשאר חלה ומע"ש בצפוננו או
בדרומו ומחולל על המעות :

דף כ, ב פרק ה הלכה ב גמרא תני הרוצה להפריש
תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחת נוטל כדי תרומה
ותרומת מעשר וחלה כאחת וכמה הן אחד מכי ואומר
אחד ממאה ממה שיש כאן הרי הן בצד זה חולין טבל
ועוד אחד ממ"ח סמוך לו והשאר תרומה על הכל
ומהחולין שיש בו וזה שעשיתי חולין טבל עשוי מעשר
ושאר מעשר סמוך לו וזה שעשיתי מעשר עשוי תרו"מ
עליו ומע"ש בצפוננו ובדרומו מחולל על המעות. רבי
שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן צריך לברך חמש
ברכות. תני רבי חייא כוללן ברכה אחת עד כדון כהן
לוי ישראל אין יאמר תרומת מעשר נמצא מפריש על
דבר שאינו שלו

דף כא, א פרק ה הלכה ב גמרא מעשר ואח"כ תרומה
נמצא מקדים תרומה ואחר כך מעשר נמצא או פוחת
ממעשרותיו או מוסיף על מעשרותיו כהדא דתני

הפוחת ממעשרותיו מעשרותיו מתוקניי ופירותיו מקולקליי המעדיף על מעשרותיו מעשרותיו מקולקלים ופירותיו מתוקניי אמר רבי יוסי בסמוך על תניי בית דין הוא מהו תניי בית דין עד מקום שהדעת טועה: מהו תניי ב"ד אמר רבי יוחנן כדי שיהא קובע מעשר ראשון בצפון ומעשר שני לדרומו ותרומת מעשר בצפון צפונית. מהו תניי ב"ד הוא לכשיפדה מעשר שני שבעודף פדוי עד כדון ביבש בלח: הוה ליה מאה תנאים חמשין רברבין וחמשין דקיקין אין מסב מן רברביא צריך נסיב תשע מן דקיקתא צריך מיסב אחת עשר נסב עשרה מן רברביא אית תמן חדא חולין וחש לומר שמא אותה חולין עושה אותה תרומת מעשר למקום אחר וכתוב תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא חולין מן המעשר אמר רבי בון בר כהנא מתנה ואומר מעשר הזה שהפירות הללו חייבות הרי הוא קבוע בתחלת כל עוקץ ועוקץ ומהלך עד שהוא מגיע בכל עשר מסב אית בהון חדא תרומת מעשר וכל שהוא חולין עד כדון דבר מרובה היה דבר ממועט הוה ליה עשר תאנים חמש רברבין וחמש דקיקין אין יסב מן רברבתא צריך מסב חדא פרא ציבחר מן דקיקתא צריך מסב חדא ועוד ציבחר נסיב חד מן רברבתא אית תמן

דף כא, ב פרק ה הלכה ב גמרא כל שהוא חולין: וחש לומר שמא אותו החולין עושה תרומת מעשר למקום אחר וכתוב תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא חולין מן המעשר א"ר אבא קרתיגנייא מתנה ואומר המעשר הזה שהפירות הללו חייבות הרי הוא קבוע בתחילת העוקץ ומסיים ואומר לכהן עד כאן סיימתי הרי הוא בצד זה חולין טבל ויאמר הרי הוא בצד זה מעשר נמצא מקדים ויאמר הרי הוא בצד זה תרומה נמצא או פוחת על התרומה או מוסיף על התרומה מתוך שהוא אומר הרי הוא בצד זה חולין טבל או פוחת מן התרומה או מוסיף על התרומה אין בכך כלום:

דף כא, ב פרק ה הלכה ג משנה הלוקח מן הנחתום מעשר מן החמה על הצוננת ומן הצוננת על החמה

אפילו מדפוסים הרבה דברי רבי מאיר רבי יהודה אוסר שאני אומר חטים של אמש היו משל אחר ושל היום היו משל אחר ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה:

דף כא, ב פרק ה הלכה ג גמרא עד היכן תלמודי של רבי חייא בשם רבי יהושע בן לוי עד שלשים יום היך עבידא לקח ממנו בתחלת שלשים ובאמצע שלשים ובסוף שלשים. ראשון על גבי שלישי מין אחד הוא ראשון על גבי שלישי שני מינין הן. ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה. ורבי יהודה אוסר בחלה ולא אצלו היא נטבלת אלא בשואל שאור טמא לעשות עיסתו אפי' כן לא אצלו היא נטבלת אלא בשואל ככר טמא למלאות תנורו ואם בשואל ככר טמא למלאות תנורו מעשר מכל ככר וככר אלא כר' יוחנן דר"י אמר כאן בעושה בטהרה כאן בעושה בטומאה

דף כב, א פרק ה הלכה ג גמרא אלא כר"א דרבי אלעזר אמר כאן וכאן בעושה בטהרה אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה בעושה בטומאה קיימין ואצלו נטבלת אוף רבי יודה מודה בה ותני כן רבי יודה ור"ש אוסרין בתרומת מעשר ומתירין בחלה. הא רבי יודה אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה מה בינייהו על דעתיה דר"י אינו מפריש לא משל היום על של אמש ולא משל אמש על של היום ומפריש מן התנור על התנור על דעתיה דר"ש אפילו מן התנור על התנור אינו מפריש:

דף כב, א פרק ה הלכה ד משנה הלוקח מן הפלטר מעשר מכל טפוס וטפוס דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מאחד על הכל ומודה רבי יהודה בלוקח מן המנפול שהוא מעשר מכל אחד ואחד:

דף כב, א פרק ה הלכה ד גמרא רבי מאיר אומר נחתום עושה טפוס א' ופלטר משתמש בכמה נחתומין ר"י אומר נחתום עושה כמה טפוסין ופלטר משתמש

בנחתום אחד איזהו מנפול דבי רבי ינאי אמרי ט' פלטרין ויי נחתומין תימניי מן דתימניי וחד מן דתריי רבי יונה בעי היו לפניו שני טפסין הוכיח על עצמו שהן שניים הושוו כלן לעשות טפוס אחד מעשר מכל ככר וככר רבי יונה בעי כמה דתימא ט' פלטרין ויי נחתומין תימניא מן דתימניא וחד מן דתריי ודכוותה ט' נחתומין ועשרה פלטרין תימניא מן דתימניא וחד מן דתריי או תשעה מן דתשעה וחד מן כולהון מעשר מכל ככר וככר :

דף כב,א פרק ה הלכה ה משנה הלוקח מן העני וכן העני שניתנו לו פרוסות או פילחי דבילה מעשר מכאו"א

דף כב,ב פרק ה הלכה ה משנה בתמרים ובגרוגרות בולל ונוטל אר"י אימתי בזמן שמתנה מרובה אבל בזמן שמתנה מועטת מעשר מכל או"א :

דף כב,ב פרק ה הלכה ה גמרא רבי יוסי בשם ר' יונה בשם חזקיה אין בלילה אלא ליין ולשמן בלבד ר' יוחנן אמר עד כזיתים הניבללין מתניתין פליגא על ר"י בגרוגרות ובתמרים בולל ונוטל פתר לה עד כזיתין רבי יוסי בשם רבי זעירא בדמאי התירו כר"י דתנינן ר"י אומר אימתי בזמן שמתנה מרובה אבל בזמן שמתנה ממועטת מעשר מכל אחד ואחד דבי רבי ינאי אמרי בשעת הגורן שנו שהכל היו נותנין ממאה סאה היו הכל נותנין ממאה ואחד מחמשים מעשר מחמשים היו הכל נותנים מחמשים ואחד מארבעים מעשר מארבעים היו הכל נותנין מארבעים ואחד משלשים מעשר משלשים היו הכל נותנין מעשרים ואחד מעשרה מעשר מעשרה היו הכל נותנין מעשרה ואחד מאחד מעשר מכל אחד ואחד :

דף כב,ב פרק ה הלכה ה משנה הלוקח מן הסיטון וחזר ולקח ממנו שנייה לא יעשר מזה על זה אפילו

מאותו הסוג אפילו מאותו המין נאמן הסיטון לומר משל אחד הן :

דף כב,ב פרק ה הלכה ה גמרא רבי ירמיה בעי אפילו השביח לו מקחו אינין חיטיא דזבנית מינדך אתמול טבין הוין מאינין אינון תני הלוקח מן החנווני וחזר ולקח ממנו שנייה אם מכיר הוא את החבית שהיא היא מעשר ממנו עליו הא אם אינו מכיר אותה חבית לא בדא הדא דתימר באילין אידתיקדימא ברס באילין שפייא אורחא מפנתון אילין לגוא אילין :

דף כב,ב פרק ה הלכה ו משנה הלוקח מבעל הבית וחזר ולקח ממנו שנייה מעשר מזה על זה אפילו משתי קופות אפילו משתי עיירות ב"ה שהיה מוכר ירק בשוק בזמן שהן מביאין לו מגנותיו מעשר מאחת על הכל ומגנות אחרות מעשר מכל אחת ואחת :

דף כב,ב פרק ה הלכה ו גמרא רבי יונה בעי וקרבי מאיר מעשר מכל קלח וקלח דתנינן תמן אמר רבי מאיר וכי מפני מה טימא אלא מפני משקה הפה כמה דתימר תמן דרך אגודה ליתור והיא

דף כג,א פרק ה הלכה ו גמרא קשורה בפיו ברס הכא דרך אגודה ליתור והוא נותן מה שבפנים לחוץ ומה שבחוץ בפנים אמר רבי יונה לא סוף דבר מגנותיו אלא אפי' מגנות אחרות אם מעשרין הן לדעתו מעשר מזה על זה ואם לאו אין מעשר מזה על זה :

דף כג,א פרק ה הלכה ז משנה הלוקח טבל מבי מקומות מעשר מזה על זה אף שאמרו אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך :

דף כג,א פרק ה הלכה ז גמרא אמר רבי יונה כיני מתניי אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך ובלבד לחבר מעתה ע"ה שנתערב טבלו בחולין אין לו תקנה כיצד הוא עושה הולך אצל חבר והוא לוקח לו טבל ומעשרו לו :

דף כג, א פרק ה הלכה ח משנה מעשרין משל ישראל על של עכו"ם ומשל עכו"ם על של ישראל ומשל ישראל על של כותים ומשל כותים על של כותים ר"א אוסר משל כותים על של כותים עציץ נקוב הרי הוא כארץ תרם מן הארץ על עציץ נקוב ומעציץ נקוב על הארץ תרומתו תרומה ומשאינו נקוב על שאינו נקוב תרומה ולא תאכל עד שיוציא עלי תרומה ומעשרות תרם מן הדמאי על הדמאי דמאי על הודאי תרומה ויחזור ויתרום מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות:

דף כג, א פרק ה הלכה ח גמרא מתני' דרבי מאיר דרבי מאיר אמר אין קניין לעכו"ם בא"י להפקיעו מיד מעשר רבי יודה ור"ש אומרים יש קניין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר רבי אימי בשם ר"ש בן לקיש טעמא דרבי מאיר והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה הקישה אחוזה לעבדים מה עבדים אתם קונין מהם והן אינם קונין מכס אף אחוזה אתם קונין מהם והם אינן קונין מכס אר"א בי רבי יוסי קומי רבי יסא והא מסייעא לר"מ והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ לחולטנית א"ל כל גרמא אמר דהוא מסייעא לר"ש לא תמכר הא אם נמכרה חלוטה היא. רבי הונא רובא דציפורין אמר הנהיג ר' חנינא בציפורין כהדא דר"ש רבי זעירא אמר הנהיג ר"ח בציפורין כהדא כר"ש רבי זעירא אמר קומי רבי אבהו בשם ר"א אע"ג דר"מ אמר אין קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשרות מודה הוא הכא דיש לו קנין נכסים אמר רבי בא אוכלת פירות:

דף כג, ב פרק ה הלכה ח גמרא והתנינן הלוקח מביא ביכורין מפני תיקון העולם ויביא ביכורים דבר תורה ר' יונה רבי סימן בשם רבי יהושע בן לוי הלוקח פירות תלושין מן עכו"ם מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה ונותן לשבט ונוטל דמים מן השבט והלוקח פירות מחוברין מן העכו"ם מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה ונותן לשבט ואינו נוטל דמים מן השבט

מה טעם כי תקחו מאת בני ישראל מאת בני ישראל את מוציא ואין את מוציא מיד מכרי כהונה ולוויה ואתיא כדמר רבי אלעזר כי תקחו מאת בני ישראל מאת בני ישראל את מוציא ואין את מוציא מיד העכו"ם א"ר אחא בימי רבי הושע"י ביקשו להימנות על הר המלך לפוטרן מן המעשרות אמרו יבא רבי הושע"י לא הספיק לבא עד שנטרפה השעה רבי יהודה בר פזי בשם רבי הושע"י הלכה כר"ש דלא כן מה נן אמרין ר' מאיר ור"ש אין הלכה כר"ש אלא בגין דתני אר"ש שזורי מעשה שנתערבו פירות טבולין בפירותי ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי צא ולוקחם מן העכו"ם ועשר עליה ותני עליה רבי יהודה ור"ש אומר יש קנין לעכו"ם בא"י לפוטרן מן המעשר דלא תסבור מימר תריי כל קבל תריי אינון לפום כן צריך לומר הלכה כר"ש ועוד מן הדא דאמר רבי זעירא אבא אנטולי זבין פירי מן דארמאי אתא לגבי דרבי יודה בן לוי שלח למנחם בריה דיתקן ליה ויהב ליה מעשריה מי אתי קם עימיה ריב"ל א"ל מאן יעביד דא אלא אבוך מחלפיה שיטתיה דרבי יהושע ב"ל תמן הוא אמר הלוקח פירות תלושין מן העכו"ם מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה ונותנה לשבט ונוטל דמיו מן השבט והכא הוא אמר הכין אמר רבי אבא בר זמינא קומי רבי זעירא רבי סימן לא אמר כן אלא מי אתי קם עימיה רבי יהושע בן לוי אמר ליה לית אילין דאביך ואיקפד

דף כד, א פרק ה הלכה ח גמרא ר' זעירא ר' אחא ר' תנחום ב"ר חייא בשם ריב"ל ג' הן שהן מעשרין שלא ברשות זה שנתערב טבלו בחולין וזה שהוא לוקח מפסקיה של כותין. אמר רבי זעירא זאת אומרת שאינו נוטל דמין מן השבט אם אמר את שהוא נוטל דמין מן השבט הרי ברשות תרם אמר רבי יוחנן טעמא דר"א כשם שעשו פירות א"י דמאי אחר רובן אין תורמין ומעשרין מזה על זה כך עשה פירות כותי ודאי אחר רובן אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה

דף כד, ב פרק ה הלכה ח גמרא רבי בון בר חייא בשם רבי זעירא עציץ עשו אותו ספק והתנינן עציץ נקוב מקדש בכרם ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם מספק כמה דתימר מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות ואמר מן הדמאי על הדמאי כן רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר ר"י זאת אומרת ספק דימוע כספק תרומת מעשר של דמאי פטור מן הודאי:

מסכת דמאי פרק ו

דף כה, א פרק ו הלכה א משנה המקבל שדה מישראל מן העכו"ם מן הכותי חולק לפניהן החוכר שדה מישראל תורם ונותן לו א"ר יהודה אימתי בזמן שנתן לו מאותה השדה ומאותו המין אבל אם נתן לו משדה אחרת או ממין אחר מעשר ונותן לו החוכר שדה מן העכו"ם מעשר ונותן לו. ר"י אומר אף המקבל שדה אבותיו מן העכו"ם מעשר ונותן לו:

דף כה, א פרק ו הלכה א גמרא אר"י זו דברי רשב"ג אבל דברי חכמים מישראל חולק מן העכו"ם תורם. ותני כן החוכר שדה מן העכו"ם תורם ונותן לו ארשב"ג מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לתרום פירותיו אינו רשאי אלא חולק ומניח לפניו רבי זעירא רבי יוחנן בשם רבי ינאי אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית אתם עושין שליח ואין העכו"ם עושה שליח רבי יסא סבר מימר אין העכו"ם עושה שליח ביד אחר חבירו הא בישראל עושה אמר רבי זעירא ומינה אותן עושין שליח ולא בישראל ודכוותה אין העכו"ם עושה שליח אפילו בישראל. התיב רב הושע"י והא מתניתא מסייע לרבי יוחנן ארשב"ג מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לתרום אינו תורם א"ר בא במאמין על ידיו המוכר בפירות השוכר במעות המקבל למחצה לשליש ולרביע עד כדון עכו"ם כותי נישמענה מן הדא הנותן שדהו בקבלה

לעכו"ם ולכותי ולמי שאינו נאמן על המעשרות עד שלא באו לעונת המעשרות אינו צריך לעשר על ידיו משבאו לעונת המעשרות צריך לעשר על ידיו עד כדון במקום שישראל מצויים במקום שאין ישראל מצויין נישמענה מן הדא רבי סימון היו לו שדות בהר המלך שאל לר"י א"ל הבירן ואל תשכירם לעכו"ם שאל לריב"ל ושרא ליה סבר ריב"ל מקום שאין ישראל מצויין כהדא סוריא דהדא סוריא נישמענה מן הדא רבי חגי נחית לחמץ אתן שאלון ליה אילין דבר עשתור בגין דלית ישראל שכיחי ואנן מוגרין לעמים צריכין לעשר אנן על ידיהון שלח שאל לרבי זעירא שאל רבי זעירא לרבי אימי א"ל אינו צריך לעשר על ידיהן מינה את שמע להשכיר כרבי יוסי ועוד מן הדא דאמר רבי חנינא בריה דרבי אבהו אבא הוה ליה עובדא שלח שאל לרבי חייא ולרבי יסא ולרבי אימי והורין ליה להשכיר כרבי יוסי הא לעשר על ידיהן אינן מעשרין על ידיהן קיבל ממנו שדה לקצור בחיטים ענבים לבצור בין זיתים למסוק בשמן מעשר ונותן לו אית חמי עד שלא זרע תורם משזרע מעשר

דף כה, ב פרק ו הלכה א גמרא א"ר חנינא תיקנו במקבל שלא תבור א"י ברם הכא זורעה הוא קיבל ממנו שדה לקצור בשחרי ענבים לבצור בסלי ענבים זתים למסוק בסלי זתים מניח כמות שהן הא מאותה המין שלא מאותה השדה מאותה השדה שלא מאותה המין מעשר ונותן לו תני ר"ח מאותה השדה בין מאותו המין בין ממין אחר תורם ונותן לו משדה אחרת בין מאותו המין בין ממין אחר מעשר ונותן לו. מתניי כרשב"ג. מה דתני ר"ח כחכמים ופליגא אתינן מתניתין במקום פלוני נהגו לעשות שעורין כפליים כחטים מה דתני ר' חייא במקום שנהגו לעשות שעורים כחטים. הכא את אמר תורם ונותן לו וכא את אמר מעשר ונותן לו חבריא בשם רבי יוחנן קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם ולא קנסו בחוכר מישראל רבי לא בשם רבי יוחנן תפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם ולא

תפשה בחוכר מישראל מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייעא לחבריא החוכר שדה מן העכו"ם תורם ונותן לו רבי מאיר אומר מעשר ונותן לו הא רבנין אמרין קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל ויש קנס בישראל אלא הא הכני רבנין אמרי תפשה מדה"ד בחוכר מישראל ור"מ אומר אין תפסה מדה"ד בחוכר מישראל מתניתא מסייע לר' לא החוכר שדה מן העכו"ם מעשר ונותן לו רש"א תורם ונותן לו. הא רבנין אמרי תפשה מדה"ד בחוכר מן העכו"ם ולא תפשה מדה"ד בחוכר מישראל ר"ש אומר

דף כו, א פרק ו הלכה א גמרא לא תפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם אית בר נש דיימר הדא מילתא אלא הכני קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל ר"ש אומר לא קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם לפיכך אם חזר העכו"ם ונתגייר או שמכרן לישראל אחר מותר מ"ד תפשה ניחא מ"ד קנסו בידו אמר רבי יוחנן מן המסיקין שנו מתוך שאת אומר לו כן אף הוא דוחק עצמו ופודה אותה :

דף כו, א פרק ו הלכה ב משנה כהן ולוי שקיבלו שדה מישראל כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה ר"א אומר המעשר שלהן שעל מנת כן באו :

דף כו, א פרק ו הלכה ב גמרא מתיבין רבנין לר"א במה קנו אמר להם אין אתם מודין לי שאם התנה לו ביניהן שהן חולקין במעשרות אפילו התנו במה קנו סתמא נעשה באומר תלוש מן הקרקע הזה שתיקנו לך מעשרותיו אמר ליה אופנא לית לון אופנא לית לסתמא נעשה באומר תלוש מן הקרקע הזה שיקח לך אחד מעשרה שבו תני כהן מכהן לוי מלוי ישראל מישראל חולקין למעשרות למי נצרכה לר' אלעזר אע"ג דרא"א מעשר שלהן שעל מנת כן באו מודי הוא הכא שהן חולקין במעשרות ישראל שקיבל שדה מכהן אמר לו על מנת שיהו המעשרות שלי או שלך או שלי ושליך מותר

כהן שקיבל שדה מישראל אמר לו על מנת שיהו המעשרות שלי מותר שלך אסור שלי ושלך אסור קיבלה ממנו כדרך המקבלין מותר ואם לאו אסור בלא כך אין המעשרות שלהן אלא הכני שלי שלך שלי ושלך אם קיבלה ממנו כדרך המקבלין מותר ואם לאו אסור ישראל שקיבל שדה מישראל על מנת שיהו המעשרות של זה אסור שאטלם אני ואתנם לזה מותר ולא דא היא קדמייתא א"ר אחא אם תירצה ביניהן

דף כ"ב פרק ו הלכה ב גמרא א"ר יוסי הא דתימר מותר כשקיבלה כדרך המקבלין והן דאת אמר אסור בשלא קיבלה ממנו כדרך המקבלין אתיא דר' יוסי כרבי יוחנן ודרבי אחא כר' יוסי בי רבי חנינא דר"י בי ר' חנינא אמר אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה רבי יוחנן אמר אין אדם מביא מעשרותיו בטובת הנאה מאי טעם דר"י ב"ח ואיש את קדשיו לו יהיו מה עביד ליה רבי יוחנן יתנם לכל מי שירצה מתניי פליגא על רבי יוסי בי רבי חנינא קונם כהנים ולוים נהנין לי יטלו בעל כרחו פתר לה באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר תדע לך שהוא כן דתנינן כהנים אלו לויים אלו נהנין לי יטלו אחרים מתניי פליגא על ר' יוחנן אמר הוא ישראל לישראל הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן פתר לה ברוצה ליתנו לשנים כהנים ובן בתו אחד מהן והוא אמר הילך סלע זו ותן כולן לבן בתו כהן בעון קומי רבי זעירא בהדא כהן לישראל מה דריב"ח אמר לא אגיבון ר' חזקיה בשם ר' אחא אמר הכין אמר לון על דעתיה דר"י בן חנינא כהן לישראל למה הוא אסור לא מפני מראית העין אופ רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור מפני מראית עין א"ר בי רבי בון חילול קדשים יש כאן ותמר מפני מראית עין עוד מן הדא דתני הכהנים והלוים המסייעין בבית הגרנות אין להן לא תרומה ולא מעשר ואם נתן הרי זה חלול שנאמר (ויקרא כב) ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן יותר מיכן אמרו תרומתן אינה תרומה ומעשרותן אינן מעשר והקדישן אינן הקדש ועליהן הכתוב אומר

ראשיה בשחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו המקום מביא עליהן ג' פורענות הה"ד (מיכה ג) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו' מתנני' פליגא על רבי יוחנן המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ובאפר חטאת הרי זו מקדושת אע"פ ישראל פתר לה בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שיהיו המעשרות שלי המעשר שלו מהו שימכרה לכהן נישמענה מן הדא דר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש המוכר מעשרות שדהו לחבירו לא עשה כלום עוברי בהמתו לחבירו לא עשה כלום אויר חורבתו לחבירו לא עשה כלום אלא מוכר לו שדה ומשייר לו מעשרותיה מוכר לו שפחה ומשייר לו וולדה מוכר לו בהמה ומשייר לו עוברה מוכר לו חורבה ומשייר לו אוירא

דף כז, א פרק ו הלכה ב גמרא והיאך אפשר לאדם למכור אויר חורבתו לחבירו תיפתר באומר לו תלוש מן החרבה הזו שתיקנה לך אוירה וכא קרקע לפניו שהוא אומר לו תלוש מן הקרקע הזו שתקנה אחד מעשרה שבו כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שיהיו המעשרות שלי המעשרות שלו מת אין לבניו במעשרות לי ולבני לי וליורשי יש לו במעשרות ולבניו במעשרות וליורשיו במעשרות רבי יודן בר שלום בעא קומי דר' יוסי עד כדון ביורשין שהן מדבר תורה אפילו ביורשין שאינן מדבר תורה שיהו כל המעשרות שלו כל זמן שהוא לפניו יהו המעשרות שלו כל זמן שהוא לפניו מכרה לאחי אין לו במעשרות חזר ולקח ממנו תני ר"ח אין לו במעשרות תני ר' הושעיא יש לו במעשרות אתיין אילין פלוגתא כאילין פלוגתא דתנינן תמן שהמגרש את האשה והחזירה ע"מ כתובתה הראשונה החזירה תנא ר' חנא קומי ר' לא תרין אמוראין חד אמר לכתובה אבל לא לתנאין וחרנא אמר בין לכתובה בין לתנאין מ"ד לכתובה אבל לא לתנאין יש לו במעשרות ומ"ד בין לכתובה בין לתנאין אין לו במעשרות והתני קיבל שדה מכהנת המעשרות שלה נישאת לישראל חולקין

במעשרות נתארמלי או נתגרשה חזרה לתחילתה כאן שמכר כאן שקיבל והתני רבי חייא מכרה אי"ר שמואל בר אבדימא תמן יצאת מרשות שניהם ברם הכא יצאת מרשות מוכר ולא יצאת מרשות לוקח כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו ע"מ שיהו המעשרות שלו ד' או ה' שנים יכול הוא למחות בידו שלא ליטעה כרם שלא לזורעה איסטיס שלא לעשותה שדה קנים שלי לעולם אינו יכול למחות בידו שלא ליטעה כרם שלא לזורעה איסטיס שלא לעשותה שדה קנים אתא עובדא קומי ר' אחא בר לא וחייבה מיתן ליה חד מן עשרתי דקניא ישראל שמכר שדה לכהן ואמר לו ע"מ שיהו המעשרות שלי ארבע וחמש שנים מותר לעולם אסור שאין כהן עושה כהן: כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שיהו המעשרות שלך ד' או ה' שנים אסור הכא את אמר מותר והכא את אמר אסור כאן זיכהו בדבר שהוא ברשותו וכאן זיכהו בדבר שאינו ברשותו:

דף כז,א פרק ו הלכה ג משנה ישראל שקבל מכהן ומלוי המעשרות לבעלים ר' ישמעאל אומר הקרתני שקיבל שדה מירושלמי מעשר שני של ירושלמי וחכ"א יכול הוא הקרתני

דף כז,ב פרק ו הלכה ג משנה לעלות ולאוכלו בירושלים:

דף כז,ב פרק ו הלכה ג גמרא על דעתיה דרבי ישמעאל אילו כהן טמא שהיה שותף עם טהור שמא אין חולקין במעשרות תמן יכול הוא למוכרן לכהן טהור אחר ברם הכא יכול הקרתני לעלות ולאכול בירושלים:

דף כז,ב פרק ו הלכה ד משנה המקבל זיתים לשמן כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה רבי יהודה אומר ישראל שקיבל מכהן ומלוי זיתים לשמן או למחצית שכר המעשרות לבעלים:

דף כז,ב פרק ו הלכה ד גמרא ר' יהודה עבד זיתים כקרקע ורבנין לא עבדין זיתים כקרקע מעתה אין יסבור ר"י כר' אליעזר דרבי אליעזר אמר המעשרות שלהן שע"מ כן באו והכי כהן ולוי שקבלו שדה מישראל המעשרות שלהן שע"מ כן באו פרתו של כהן שהיתה שומא אצל ישראל וילדה בכור הבכור לכהן דברי רבי יהודה וחכ"א אין הבכור אלא לשניהן אמר להן ר"י אי אתם מודים לי במעשרות שדהו שהוא שלו אמרו לו מפני שהשדה גופה לכהן והפרה גופה לשניהן אף הפרה אם היתה גופה לכהן הבכור לכהן ותני כן השם באחריות שניהן והמוכר באחריות הנותן כהן שנתן מעות לישראל ליקח לו בהן פירות למחצית שכר אמר לו הותירו או פחתו שלי והמעשרות שלך מותר ישראל שנתן מעות לכהן ליקח לו בהן פירות למחצית שכר אמר לו הותירו או פחתו שלי והמעשרות שלך אם נתן לו שכרו מותר ואם לאו אסור ישראל שהיה מוכר זתים בששים לוג טבולים אמר לו תנם לי ואני נותן לך ששים לוג מתוקנין מותר ששים לוג טבולין ואני ואת חולקין את המעשרות אסור כדו יהב ליה כוליה מותר כדו יהב לה פלגא אסור א"ר יוסי כאן במרויח לו ותני כן אם היה מרויח לו אסור משום רבית ומשום בזיון קדשים :

דף כז,ב פרק ו הלכה ה משנה ב"ש אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר בית הלל אומרים אף למעשר וצנועי ב"ה היו נוהגין כדברי בית שמאי :

דף כז,ב פרק ו הלכה ה גמרא א"ר יוחנן טעמא דב"ה דרך בני אדם לוכל זיתיהן עטונין אלא ע"י עילה בית הלל כדעתו דתנינן לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית וב"ה מתירין מפני שיכולין לשחטו ואורחיה דבר נש מיבם תורא דידיה על ידי עילה ושויין שהוא מוכר לו שיבלין לעיסתו אע"פ שיודע שאינו עושה אותו בטהרה

דף כח,א פרק ו הלכה ה גמרא תני שויין שאין מוכרין גדיש של חטין ועביט של ענבים ומעטן של זתים אלא לחבר ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותו בטהרה ועביט

של ענבים לא תורה היא לית הדא פליגא על רבי יוחנן דרבי יוחנן אמר כשם שאמרו קטן חומרין כך אמרו מעטין של זיתים חומרין רבי תזקיה אמר רבי יונה בשם רבי ירמיה מה פליגין בחיבורין לפי שבכל מקום נשוד חיבור מעוד אינו חיבור וכא אפילו מעוד חיבור הא הכשירן תורה קם רבי יונה עם רבי ירמיה אמר לו את אמרת הדא מילתא אמר ליה אין מיני אפילו הכשירן הן חומרין והתני שוין שאין מוכרין גדיש של חטים ועביט של ענבים ומעטן של זיתים אלא לחבר ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותן בטהרה ועביט של ענבים לא תורה היא ודכוותה מען של זיתים תורה היא מאי כדון תיפתר כרבי מאיר דרבי מאיר אמר המוהל כמשקה אמר רבי זעירא טעמא דבית שמאי אין דרך חבר להיות מוכר זיתים אלא למעשר מהו צנועי כשירי אמר רב חסדא כך שנינו שהכשר נקרא צנועי:

דף כח, א פרק ו הלכה ה משנה שנים שבצרו כרמיהן לתוך גת אחת אחד מעשר ואחד שאינו מעשר המעשר מעשר את שלו וחלקו בכל מקום שהוא:

דף כח, א פרק ו הלכה ה גמרא אמר ר' אליעזר דרבי מאיר היא דר' מאיר אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד הוא פתר לה המעשר מעשר את שלו ודאי וחלקו בכל מקום שהוא דמאי רבי יונה בעי מוכר ודאי ומתקן דמאי

דף כח, ב פרק ו הלכה ה גמרא אין לך אלא כההיא דא"ר יוחנן דברי הכל היא המעשר מעשר את שלו ודאי וחלקו בכל מקום שהוא דמאי וחצי חלקו שביד חבירו משלו דמאי:

דף כח, ב פרק ו הלכה ו משנה שנים שקבלו שדה באריסות או שירשו או שנשתתפו יכול הוא לומר לו טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני אבל לא יאמר לו טול אתה חטים ואני שעורים טול את

היין ואני אטול את השמן חבר ועם הארץ שירשו
אביהם עם הארץ יכול הוא לומר טול אתה חטים
שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני אתה יין
שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני אבל לא יאמר
לו טול אתה חטים ואני שעורים טול אתה הלח ואני
אטול את היבש :

דף כח, ב פרק ו הלכה ו גמרא תני ישראל ועכו"ם שקנו
שדה בסוריא הרי הוא כטבל וכמעשר מעורבין זה בזה
דברי רבי רשב"ג אומר חלקו של ישראל חייב חלקו של
עכו"ם פטור רבי יסא בשם רבי חנינא מה פליגין
כשחלקו שדה בקמתה אבל אם חלקו גדיש אף רשב"ג
מודה לרבי שכל קלח וקלח של שותפות היא א"ר יונה
רבי יוסי בשם רבי יוחנן מה פליגי כשחלקו שדה
בקמתה אבל אם חלקו עמריי אף רשב"ג מודה לרבי
שכל קלח וקלח של שותפות הוא על דעתיה דרבי יונה
מה בין גדיש מה בין עמרים בקוצר כל שהוא ומניח
לפניו א"ר הושעיא הדא דתימא שקנו ע"מ שלא לחלוק
אבל אם קנו ע"מ לחלוק אף ר' מודה לרשב"ג שזה חלק
מגיע לו משעה ראשונה א"ר יוסי מליהון דרבנין פליגין
דא"ר אבהו בשם ר' יוחנן השותפין מחלוקת רבי
ורשב"ג האחין השותפין לא לחלוק הן :

דף כח, ב פרק ו הלכה ז משנה גר ועכו"ם שירשו את
אביהן עכו"ם יכול הוא לומר לו טול אתה ע"ג ואני
אטול את המעות אתה יין נסך ואני פירות אם משבאו
לרשות הגר אסור המוכר פירות בסוריא ואמר משל
א"י הן חייב לעשר מעושרין הן נאמן שהפה שאסור
הוא הפה שהתיר משלי הן חייב לעשר מעושרין הן
נאמן שהפה שאסור הוא הפה שהתיר אם ידוע הוא
שיש לו שדה בסוריא חייב לעשר :

דף כח, ב פרק ו הלכה ז גמרא ישראל ועכו"ם שקנו
ביתו של עכו"ם והיה שם יין נסך וע"ג ומעות לא יאמר
לו טול אתה יין נסך וע"ג ואני מעות א"ר יוחנן לא סוף
דבר יין נסך וע"ג ומעות אלא אפילו היו שם שני צלמין

אחד עשוי כמין דלופקי ואחד שאינו עשוי כמין דלופקי
לא יאמר לו טול אתה את שאינו עשוי כמין דלופקי
ואני נוטל את העשוי כמין דלופקי אמר רבי זעירא
ויאות אילו חבר וע"ה שירשו את אביהן ע"ה והיו שם
פירות מוכשרין ופירות שאינו מוכשרין שמא אומר לו
טול אתה את המוכשרין ואני נוטל את שאינן מוכשרין
והא מתניי פליגא טול אתה ע"ג ואני מעות אתה יין נסך
ואני פירות אמר סיפא ולית היא פליגא אם משבאו
לרשות הגר אסור והכא מכיון שקנה כמי שנכנס
לרשותו עקילס הגר חילק עם אחיו והחמיר על עצמו
והוליד הנייה לים המלח תלתא אמורין ח"א דמי ע"ג
הוליד לים המלח וחרנא אמר דמי חלקו של ע"ג הוליד
לים המלח וחרנא אמר ע"ג עצמה הוליד לים המלח
אלא בשביל לעקור ע"ג מבית אבא :

דף כט, א פרק ו הלכה ח משנה ע"ה שאמר לחבר קח
לי אגודת ירק קח לי גלוסקין אחד לוקח סתם פטור
אם אמר זו שלי וזו של חברי ונתערבו חייב לעשר
אפילו הן מאה :

דף כט, א פרק ו הלכה ח גמרא תמן תנינן נאמנין על
הלקט ועל השכחי ועל הפאה בשעתן והכא את אמ'י
הכין תמן שתיקונו פטור ברם הכא שתיקונו חייב ותני
כן את שתיקונו פטור נאמן להקל ברם הכא פירוש
להקל אינו נאמן תני עכו"ם שהיה צווח ואומר בואו
וטלו לכם ממני פירות ערלה הן נטע רבעי הן אינו נאמן
אם אמר מעכו"ם פלוני הבאתים נאמן להחמיר דברי
ר' וחכ"א דברי העכו"ם לא מעלין ולא מורידין. ר' יודן
בעי היה צווח לפי תומו ר' יודן בעי הדא דתימא כותי
כעכו"ם דאיתפלגון כותי אינו כעכו"ם דברי רבי רשב"ג
אומר כותי כעכו"ם לכל דבר א"ר בון בר חייא והוא
שיהא רוב מכנסו משלו ישראל שהיה לו אריס בסוריא
ושילח לו פירות ואמר הרי אלו מעושרין אני אומר מן
השוק לקח והוא שיהא אותו המין מצוי בשוק לא סוף
דבר בשאין לו מאותו המין בתוך שדהו אלא אפי' יש לו
מאותו המין בתוך שדהו מכיון שאותו המין מצוי בשוק

מותר: מתניי דר' יוסי דתני הלוקח סתם צריך לעשר. מה נן קיימין אם כשאמר לו צא ולקח לי שלוחו הוא צא ולקח לך שלו הן אלא כי נן קיימין בסתם רבי יודה אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא ללוקח. רבי יוסי אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא לבעל המעות לפיכך אם נתן אחת יתירה רבי יהודא אומר של לוקח רבי יוסי אומר של שניהן מחלפא שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא לבעל המעות וכא את אמר הכין. כאן ע"י מעותיו של זה וע"י רגליו של זה שניהן חולקין. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אם החליף את המעה צריך לעשר

דף כט, ב פרק ו הלכה ח גמרא א"ר יוסי הדא אמר הנותן מעות לחבירו והחליפן ואבדו חייב באחריותן: שמואל אמר במחליק בידו א"ר אליעזר והוא שנטל חלקו בסוף א"ר יונה צורכה לדין וצורכה לדין חילק בידו ונטלו חלקו בתחלה אינו צריך לעשר אלא על שלו לא חילק בידו ונטל חלקו בסוף אינו מעשר אלא על שלו תני אומר הוא אדם לפועל הילך דינר זה ואכול בו הילך דינר זה שתה בו ואינו חושש על שכרו לא משום שביעית ולא משום מעשרות ולא משום יין נסך אבל אם אמר לו צא ולקח לך ככר ואני נותן לך דמים צא ולקח לך רביעית של יין ואני נותן לך דמים חוששין על שכרו משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך א"ר זעירא נעשה החנווני שלוחו של בעל הבית לזכות לפועל. א"ר הילא פועל זכה לבי"ה משל חנווני וחוזר וזוכה לעצמו. מה נפקא מביניהון היה החנווני חרש על דעתיה דרבי זעירא לא חשש שאין שליחות לחרש על דעתיה דרבי הילא חושש תני לא יאמר אדם לחבירו הילך מאתים דינר ושקול על ידי לאוצר אלא אומר הוא לו פרשני מן האוצר וכן לא יאמר אדם לחבירו הילך מאתים זוז ושקול על ידי לאומנות אלא אומר הוא לו פרשיני מן האומנות:

מסכת דמאי פרק ז

דף כט, ב פרק ז הלכה א משנה המזמין את חברו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות אומר מערב שבת מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפוננו או בדרומו ומחולל על המעות:

דף כט, ב פרק ז הלכה א גמרא א"ר יוחנן מתניתן בדמאי הא בוודאי לא הא מתניי' זו אמר אפילו בוודאי בתנינן תמן היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה אין תימר בדמאי אנן קיימין לית יכול דתנינן היו דמאי מה א"ר יוחנן בדמאי לא בוודאי לא אמר אלא מתניתא בדמאי מה בין דמאי ומה בין ודאי דמאי אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו ודאי אין אדם מתנה אלא על דבר שהוא ברשותו רבי ינאי הוה ליה תנאי ודאי שאל לרבי חייא רובא מאי מתקנא בשבתא א"ל (דברים כו) למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים ואפילו בשבת. מהו דחמת מיקל בלשי תלוי בי א"ל עתיד את להנהיג שררה על ישראל. רבי הושעיא היה לו תנאי ודאי חדא איתא בשלה ירק אנשיית מתקנתה אתת לנבי רבי הושעיא ושלח לזבדי בן לוי דיתקן לילא.

דף ל, א פרק ז הלכה א גמרא רבי בא בר ממל בעי ולא הוה זבדי בר לוי צריך מיזכיא לרבי הושעיא בירקא. רבי זעירא בעי מה נן קיימין אי בשיש לו תנאי עליו ועל אחרים אינו צריך לזכותו בירקא ואם באין לו תנאי לא עליו ולא על אחרים צריך לזכותו בירק רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו איתתבת ולא זכי זבדי בן לוי לרבי הושעיא בירקא א"ר ינאי צריך שיהא זכור תניין שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן וצריך להחליט בשפתיו רבי רמיה בעא קומי רבי זעירא ולא נמצא כמתקן בשבת א"ל אדחי תנאי רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא ואינו אסור מפני אובדן אוכלים א"ל מפררו

כל שהוא רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא ואינו אסור משום גזל אי"ל רוצה הוא שיהא לו נחת רוח. מיליהון דרבנין פליגיין דא"ר שמואל בר רב יצחק רבי ורבי יוסי בי רבי יהודה נתארחו אצל בעל הבית אחד אזל לישנא בישא אי"ל הב דעתך דאינון מחשדונך יתיב לי מעייני לון והוון עבדין נפשין מזרקין אילין לאילין ומתקנין. ואינו רוצה הנחת רוח. רוצה הוא אלא דלא בעי דחשדוניה: תני רבי יהודה אוסר. מה טעמא דרבי יודה ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו. מודה רבי יודה שהוא הולך ולוקח ממקום שלקח זה ומעשרן. ויש אדם מפריש על דבר שאינו שלו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן עשו אותו כמוכר פירות טבולין לחבירו כהדא דתני המוכר פירות טבולין לחבירו הרי זה רץ אחריו ומתקנו. לא מצאו אם ידוע שהפירות קיימין מעשר עליהן ואם לאו אינו צריך לעשר עליהן ספק קיימין ספק אין קיימין מעשר עליהן וקורא שם למעשרותיהם:

דף ל,א פרק ז הלכה ב משנה מזגו לו את הכוס אומר מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בפיו ומחולל על המעות:

דף ל,א פרק ז הלכה ב גמרא כיני מתניתא לענין מזיגת הכוס מה נן קיימין אם באומר מכבר משקה מעורב הוא ואם באומר לכששתה למפרע טבל שתה אלא כי נן קיימין באומר מכבר לכששתה ולא נמצא מטלטל תרומה טמאה בשבת אר"א משייר כ"ש חולין כההוא דתנינן תמן מטלטלין תרומה טמאה עם החולין ולא דמיין תמן טמאה לצורך טהורה ברם הכא חולין לצורך טמאה א"ר יוסי בי רבי בון עם יציאתו מן הכוס קדיש

דף ל,ב פרק ז הלכה ב גמרא תמן תנינן הלוקח יין מבין הכותים תני ר' יוסי ור"ש אוסרין שמא תבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע והדא מתניתא לא כרבי

יוסי ור"ש היא א"ר יעקב בר אידי הכל מודין על הכוס
שהוא על אתר :

דף ל,ב פרק ז הלכה ג משנה פועל שאינו מאמין לבע"ה
נוטל גרוגרת אחת ואומר זו ותשע הבאות אחריה
עשויות מעשר על תשעים שאני אוכל וזו עשויה תרומת
מעשר עליהן ומעשר שני באחרונות ומחולל על המעות
וחושך גרוגרת אחת רשב"ג אומר לא יחשוך מפני
שהוא ממעט את מלאכתו של בעל הבית ורבי יוסי
אומר לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין :

דף ל,ב פרק ז הלכה ג גמרא רבי אליעזר בשם רבי
הושעיא עשו אותו שאינו מאמין לבעל הבית פשיטא
הדא מילתא נשרפו הפירות התרומה בטיבולה נשרפה
התרומה לכשיאכלו הפירות קדשה תרומה למפרע מהו
חשך מן מיכלה הוא מפיק תרומת מעשר תני לא יחרוש
אדם בפרתו בלילה וישכירנה ביום לא יעשה בתוך שלו
בלילה וישכיר עצמו ביום לא ירעיב עצמו ולא יסגף
עצמו מפני שהוא ממעט במלאכתו של ב"ה רבי יוחנן
אזל לחד אתר אשכח ספרא איינוס אמר להו מהו כן
אמרו ליה ציים א"ל אסור לך ומה אם מלאכתו של
בשר ודם את אמר אסור מלאכתו של הקב"ה לא כל
שכן רב חייא בר אשי בשם רב תנאי ב"ד שתהא תרומת
מעשר משל פועל ומעשר שני של בעל הבית :

דף ל,ב פרק ז הלכה ד משנה הלוקח יין מבין הכותים
אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה
ועשרה מעשר ותשעה מע"ש ומיחל ושותה :

דף ל,ב פרק ז הלכה ד גמרא תני רבי יוסי ור"ש אוסרין
שמא תבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע לא
כטעמיה הדין טעמיה דהדין טעמא דרבי יוסי שמא
יסייע טעמא דר"ש שמא ישכח וישתה את השאר

דף לא,א פרק ז הלכה ד גמרא כהדא דתני מעשר שני
שבחפץ זה מחולל על סלע שבכיס זה חילל רבי יוסי

אומר לא חילל מ"ט דר' יוסי שאם אמר על הסלע
הישנה ועל הדינר הישן שחילל מודים חכמים לרבי
יוסי שאם אמר על הסלע שאטול מיד בני ועל הדינר
שאטול מיד בני שלא חילל שלא היה בידו באותה שעה
תמן תנינן המניח פירות להיות מפריש עליהן כו' מעשר
שני והדא מתני' דלא כרבי יוסי וכרבי שמעון אמר רבי
זעירא תמן למפרעו נתקלקלו ברם הכא מאובדן והילך
נתקלקלו

דף לא, ב פרק ז הלכה ד גמרא תמן תנינן פרוטה של
הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה
הקדש תנא על הראשונה מעל בספק ועל השנייה מעל
בודאי דברי רבי עקיבה וחכמים אומרים על כולן מעל
בספק ועל האחרונה מעל בודאי א"ר יודן אבוי דרבי
מתניא הדא דתימר כשהיו עשר אבל אם היו שתיים על
הראשונה מעל בספק ועל השנייה מעל בודאי ר"ש בן
לקיש בעא קומי רבי יוחנן מה בין האומר בכיס מה בין
האומר מן הכיס ר"ש בן לקיש אומר אפי' הוציא את
כל הכיס לא ימעול כמה דתימר למפרעו טבל שתה
ואמר אוף הכא למפרעו חולין הוציא אלא כאן תלוי
בהפרשה אמר רבי יונה כאן וכאן תלוי בהפרשה נעשה
כאומר אל יצא הכיס הזה מידי פרוטה הקדש מחלפה
שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש תמן הוא אומר מועלין
בפרוטה לפי חשבון שלשה לוגין והכא הוא אמר הכין
מן דאצרכת ליה חזר ופשטה

דף לב, א פרק ז הלכה ד גמרא אמר רבי יצחק בר
אליעזר אדם עומד מערב שבת ואומר הרי זו תרומה
למחר ואין אדם עומד ואומר הרי זו תרומה למחר אמר
רבי יוסי בי רבי בון אין אדם עומד מע"ש ואומר הרי זו
תרומה למחר מתני' פליגא על ר' יוסי בי ר' בון לגין שהן
טבול יום ומילאהו מן החבית מעשר טבל אם אמר הרי
זו תרומת מעשר מחלל אמר הרי זו תרומה מחלל אם
אמר הרי זה עירוב לא אמר כלום פתר לה לשעבר
והתני ר' חייא אמר אית לך מימר לשעבר וחזר בה :

דף לב, א פרק ז הלכה ה משנה היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה אומר שני תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה מעשר ותשעה מעשר שני היו דמאי אומר מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר ושאר מעשר סמוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו ומעשר שני בצפוננו או בדרומו ומחולל על המעות:

דף לב, א פרק ז הלכה ה גמרא מיי כדון מכבר לכשאפרישנה הגע עצמך שהיתה תרומה טהורה מכבר לכשאוכלנה הגע עצמך שהיתה תרומי טמאה מכבר לכשאניחנה בזוית תני מטלטלה אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה א"ר זעירא הדא אמרה טבל שיש עליו תניי מותר לטלטלה בשבת כיצד הוא עושה נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר:

דף לב, ב פרק ז הלכה ו משנה היו לפניו שתי כלכלות של טבל ואמר מעשרות של זו בזו ושל זו בזו הראשונה מעושרת מעשרותי מעשרות כלכלה בחבירתה קרא שם:

דף לב, ב פרק ז הלכה ו גמרא ותני עלה נוטל מן השנייה שתי תאנים ושני עשורין ועישורו של עישור שמואל אמר לא מצי תניתה אין יסב חדא לעשר צריך מיסב חדא למאתים אין יסב חדא למאתים צריך מיסב חדא לאלף אין יסב חדא לאלף צריך מסב חדא לעשרה אלפין אר"י בר חנינה על הראשונה עובר בעשה ועל השנייה בעשה ולא תעשה על הראשונה עובר בעשה שקבע שני שמות כאחד ועל השנייה בעשה ולא תעשה שקבעו ב' שמות כאחד ושהקדים שני שבראשונה לראשון שבשנייה א"ר אליעזר דר"מ היא דר"מ אמר אין את תופס אלא ראשון ראשון בלבד תמן תנינן הרי זה תמורת עולה ותמורת שלמים הרי זה תמורת עולה דברי ר"מ א"ר יוסי הוינן סברין מימר מה פליגון רבי מאיר ורבנן לאחר כדי דבור אבל בתוך כדי דבור לא. מן מה דא"ר אליעזר ר"מ היא הדא אמרה אפילו

בתוך כדי דבור אינו חוזר בו דתני מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחבירתה קרא שם מפני שקבע ב' שמות כאחת הא זה אחר שני חייב בהמה זו תחת זבחים שני חייב מפני שקבע שני שמות כאחת הא זה אחר זה אין את תופש אלא ראשון ראשון בלבד לא כן א"ר שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא אמר זו תמורת עולה חוזר בו אפי' בתוך כדי דבור כאן במתכוין לפחות כאן במתכוין להוסיף אמר הרי זו תרומה אפילו בתוך כדי דבור אינו חוזר בו אדם נשאל על הקדישו ואין אדם נשאל על תרומתו

דף לג, א פרק ז הלכה ו גמרא כיצד הוא עושה נוטל עשרים תאנים מאיזה מהן שירצה וכל עשר דיסב אית בהון תרומת מעשר עד כדון בשוות היה בזו מאה ובזו מאתים אם לשם מאה הוא נוטל אחת עשרה אם לשם מאתים הוא נוטל שלשים תאנים בזו מאה ובזו אלף אם לשם מאה הוא נוטל חמש עשרה אם לשם אלף הוא נוטל אפילו הוא נוטל את כולה אינו משלים מי שיש לו כלכלה והוא מבקש לעשר' נותן שני תישועין ותשוע של תשוע שהן עשר מעשר ותשע מעשר שני ויאמר תשע עשרה א"ר זעירא דברי חכמים וחידותם הרוצה להכניס מאה תאנים מתוקנו' לתוך ביתו הרי זה נוטל על כל תאינה ותאינה שני תישועין ותישוע של תישוע שהן עשרים ושלש תאיני' ארבעה ואחד תישועו של תישוע :

דף לג, א פרק ז הלכה ז משנה מאה טבל מאה חולין נוטל מאה ואחת מאה טבל מאה מעשר נוטל מאה ואחת מאה חולין מתוקנין מאה מעשר נוטל מאה ועשר

דף לג, ב פרק ז הלכה ז משנה מאה טבל ותשעים מעשר תשעים טבל ושמונים מעשר לא הפסיד כלום זה הכלל כל זמן שהטבל מרובה לא הפסיד כלום :

דף לג, ב פרק ז הלכה ז גמרא ר"ש בן לקיש אמר צריך להתנות ולומר אם טבל עלה בידי הוא מעשר ואם

מעשר עלה בידי הרי הוא עשוי תרומת מעשר א"ר יונה צריך לכפול תנייו ולומר ואם לאו לא עשיתי כלום רבי יוחנן אמר אינו צריך לכפול תנייו דין כדעתיה ודין כדעתיה דאיתפלגין שני כריים ואחד מהן רבי יוחנן אמר קדשו מדומעין ור"ש בן לקיש אמר לא קדשו א"ר מנא חולקין על ר"א בן ערך דתני מעשר טבל שנתערב בחולין אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציאו לפי חשבון ואם לאו ר"א בן ערך אומר יקרא לה שם לתרומת מעשר שבו ויעלה באחד ומאה א"ר בא בר ממל תיפתר בדברים שאין להן עלייה רבי הלל בן פזי בעי ויפצע אמר רבי יונה מותר לפצע לא כן תנינן נתפצעו האגוזים לשעבר הא בתחילה לא אמר רבי יונה כיני מתניתי כל זמן שהטבל מרובה על המעשר מעשר לא הפסיד כלום רבי לוינטי בשם רבי יונה כל טבל דאנן קיימינן הכא טבל לראשון ולשני רבי אבהו אמר איתפלגון רבי ורבי דוסתי בי רבי ינאי חד אמר עושה אותה שני למקום אחר וחרנא אמר עושה כולו שני למקום אחר ומפריש עליו ראשון למקום אחר מה נן קיימין מאה טבל ותשעים מעשר נוטל תשעים ושתים חסר עישור אחד מאה טבל ושמונים מעשר נוטל שמונים ושלוש חסר שני עשרונים מיכן והילך לפי חשבון:

דף לג, ב פרק ז הלכה ח משנה מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין ואמר שורה החיצונה אחת מעשר ואינו ידוע איזו היא נוטל שתי חביות לוכסן

דף לד, א פרק ז הלכה ח משנה חצי שורה החיצונה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא נוטל ארבע חביות מארבע זוויות שורה אחת מעשר ואינו ידוע איזו היא נוטל שורה אחת לוכסן חצי שורה אחת מעשר ואין ידוע איזה היא נוטל שתי שורות לוכסן חצי חבית אחת מעשר ואינו ידוע איזו היא נוטל מכל חביות וחביות:

דף לד, א פרק ז הלכה ח גמרא ויטול שתים רבי כהן בשם רבנין דקיסרין כשהפריש חציין ממקום אחר תני

היו לפניו שתי חביות אחת של מעשר טבל טהור ואחת של מעשר טבל טמא הרי זה מביא שני לגינין ונוטל מזו כדי תרומת מעשר משתיהן ומזו כדי תרומת מעשר משתיהן וחוזר ומגביה את הלגינין ואומר אם זהו טהור הרי הוא עשיתי תרומת מעשר ואם לאו לא עשיתי כלום וחוזר ועושה כן בשני וטובל ושותה דברי רבי ר"א בן ר"ש אומר אינו טובל אלא לבסוף מ"ט דרבי אני אומר שמא שתה משקין טמאין תחילה ומ"ט דר"א בי ר"ש אני אומר שמא שתה משקין טמאין בסוף הכל מודין בשותה משקין טמאין שהוא אסור לוכל אפילו ספק תרומה ספק משקין כל עמא מודין שהוא מותר לוכל אפילו תרומה ודאי אלא כן אנן קיימין בהדא מתניתין מ"ט דר"א ב"ר שמעון מאחר שעל ידי זה ועל ידי זה נתברר' הטומאה טעון טבילה מה טעמא דרבי שלא יבוא לידי רביעית ומה טעמא דר"א בי ר"ש בשותה פחות מרביעית ולית ליה לר"א בי ר"ש שלא יבא לידי רביעית א"ר יוסי בי רבי בון אין לך אלא כהדין פיתרא קדמיה דרבי חשש שמא שתה משקין טמאין בתחילה ורבי אליעזר בי ר"ש חש שמא שתה משקין טמאין

משקין
טמאין
בסוף: